

DRUKWERK
Indien onbestelbaar
Lupinelaan 27
5691 WC Son

PTT Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas

OLAT NIEUWS

Clubblad w.s.v. Ollandse Lange Afstand Tippelaars • jaargang 28 • Nr. 3 • maart 2002

BLADEL. 17 FEBRUARI 2002

1217 DEELNEMERS OLAT-WINTERSERIETOCHT

Ollandse Lange Afstand Tippelaars
Opgericht 23 november 1967
Lid van de KNBLO, tevens aangesloten bij NBWB - KNAU - NFV (IVV)

OLAT-NIEUWS

**ERELEDEN w.s.v. OLAT: Piet Knoester*, Theo Tromp*
Jan van de Ven*, Hein Lenders**

-◇-

**LEDEN VAN VERDIENSTE: Jan Cortenbach, Tonny en Bert de Boer,
Antoon Stoop, Henk Plasman en Ad van Asten.**

*ook drager van de Cornelis van Montfort-trofee

Voorzitter:

Marinus van Roosmalen
Hoge Vonderstraat 7
5492 CH St.-Oedenrode
☎/ Fax 0413-475467
e-mail: MvRoosmalen@hetnet.nl

#

Vice-voorzitter:

Theo Tromp
Daalenbroek 32
6002 VN Weert
☎ 0495-450325
e-mail: m.h.tromp@hccnet.nl

#

Secretaris:

José Schimmel
Rulstraat 30
5662 ES Geldrop
☎ 040-2850809
e-mail: joseseschimmel@hotmail.com

#

Penningmeester:

Jos van den Bersselaar
Hagenkampweg Zd. 146
5615 DA Eindhoven
☎ 040-2524404
e-mail: j.f.c.j.vande.Bersselaar@freeler.nl

#

Notuliste Bestuursvergadering

Mariet Ahlers

Bestuursleden:

Hein Lenders
Herdersveld 159
5665 JN Geldrop

#

Toon van Wordragen
J. v. Stolbergstraat 10
6006 ZM Weert
☎ 0495-537775
e-mail: toon.van.wordragen@hetnet.nl

#

Ad Verbakel
Past. Bogaertsstr. 12
5469 EZ Keldonk
☎ 0413-212161

#

Banknummer OLAT:

13.82.11.736

t.n.v. penningmeester OLAT, Eindhoven

Gironummer OLAT:

17.75.156

t.n.v. penningmeester OLAT, Eindhoven

inhoud OLAT-Nieuws maart 2002

Voorwoord door de voorzitter	4
Van de Bestuurstafel Hein Lenders	5
Ten Geleide	
Ledenadministratie: mutaties	
Onze jarigen	6
Vraaggesprek met Margriet Fischer, onze redactrice.....	7
Wandelen op Dinsdag:	9
Het NIEUWE zomerprogramma 2002.....	
Clubreizen: programma 2002 Nieuw!!	10
Reglement OLAT-Clubreizen	11
Lange afstand-Prestatie-Snelwandelen:	
Clubkampioenschap 2002	
Periode Programma	
15° Bossche 100, door Sjef Koolen.....	12
Snelwandelen - programma.....	
OLAT-wandelpaden	13
Hertog Hendrikpad, stempelbrieven en insignes	
.....	
Wegwijzers:	
Op Grote voet: een rubriek door Margriet.....	13
En nieuws uit België	14
Wandelen op het Noaberpad, vervolg door Piet en Janny Jansens.....	
Winterwandeling OLAT door Piet Royakkers	17
Omzwerving door Wandelland door Ad van Asten.....	18
Het was nogal druk, OLAT-winterserie Nijnsel, Sport Service Brabant, ...	
De Bossche Honderd, Op verkenning.....	
Met Constant op stap (Constant Dedel)	23
Een waargebeurde anekdote	24
De 15° Bossche Honderd door Klaas Bakker	25
Bij WS'78 in Weesp, Coos en Henri	26
Grenspalen tussen Nederland en België, vervolg verhaal door Piet Jansens. 28	
De wandelkalender	31

Foto voorkaft: momentopname tijdens de tocht van 17 februari 2002

Foto's van: Ad van Asten, Margriet Fischer, Coos en Henri, Piet Jansens

Ledenadministratie:

Nellie Leijssen
Jacobus Deckersstraat 9
5616 JN Eindhoven
☎ 040-252 6772

Clubreizen:

Toon van Wordragen
gironr. 70.68.01
t.n.v. OLAT-clubreizen
Weert.

Startbureau:

Jos van den Bersselaar
☎ 040 -2524404

Boetiek:

Mia Dielesen/Francien vd Laar
☎ 040-2552742/0499-471298

Parkoersen:

Ad Verbakel
☎ 0413-212161

OLAT-verzorging: Algemeen

Willem Schoonhen
☎ 040 - 2420422

Nijmegen

Vierdaagse verzorging:

Regina jr
Esther v/d Velden
Overnachting Vierdaagse
Hein Lenders
☎ 06-12074473
giro: 2608214

OLAT-Wandelpaden:

Theo Tromp

Redactie OLAT-Nieuws:

Margriet Fischer
Peter van de Ven
Ad van Asten
Lupinelaan 27
5691 WC Son en Breugel
☎ 0499-473767 (ook fax)
a.h.van.asten@hccnet.nl
Verzending OLAT-Nieuws
Nellie Leijssen
Corrie Tiersma

OLAT WEBSITE

www.wandel-olat.org/

OLAT COMMISSIES

Lange afstand-Prestatie- en Snelwandelen, LPS:

Theo Tromp, coörd.

Mariet Ahlers

☎06-24175221

Hulstbosakker 47

5625 VS EINDHOVEN

marietaahlers@planet.nl

Paul Canters

Jan van de Ven

Ad van Asten

Clubblad OLAT-Nieuws:

Ad van Asten, coörd.

☎0499-473767

Lupinelaan 27

5691 WC SON

a.h.van.asten@hccnet.nl

Peter van de Ven

Margriet Fischer

Hein Lenders

m.m.v. Philip Krul voor

snelwandelen

Clubreizen:

Toon van Wordragen

☎0495 - 537775

Jul. van Stolbergstraat 10

6006 ZM Weert

toon.van.wordragen@hetnet.nl

Theo Tromp

Simon Willems

Jan Hendrix

Kempische Wandeldagen

Joop Wesseling vz.

Mia Dielesen

☎040 - 2552742

Diephuisstraat 24

5652 PA Eindhoven

e-mail:

m.dielesenbeerens@chello.nl

Hein Lenders

Jos van den Bersselaar

Ad Verbakel

Marinus van Roosmalen

Jacques Smits

Wandelen op Dinsdag

Truus van Vessem

☎ 040-2110413

Redactie en Samenstelling:

Ad van Asten,
Peter van de Ven,
Margriet Fischer.

Druk: A.L.J. Niëns, Weert

Inleveren Kopij:

Voor 16 maart voor plaatsing in het
aprilnummer 2002 (dat rond 10 april
verschijnt.)

OLAT-Nieuws verschijnt maximaal 11x per jaar.

e-mail: a.h.van.asten@hccnet.nl

maart 2002
JAARGANG 28, NR. 3

Voorwoord

1217

Record aantal deelnemers winterserietoht Bladel

Wat zijn wij toch drukbezette mensen. Terwijl ik dit voorwoord zit te schrijven voor het OLAT-Nieuws van maart, hoor ik buiten de muziek van de carnavalsvierders. We zijn nog maar een paar dagen terug van de wintersport en alweer bezig met de orde van de dag.

Even wil ik nog terugkomen op onze winterserietoht van januari in Sint-Oedenrode. We mochten ons verheugen over het aantal bezoekers: namelijk 885. Er kwamen ook heel veel positieve reacties van de wandelaars over de route en de verzorging. Maar ook waren er opmerkingen met betrekking tot de rustpost bij het bevrijdingsmuseum.

En misschien was dat wel terecht; als OLAT-bestuur zullen we er zorg voor dragen dat dit in de toekomst niet meer voorvalt.

Terwijl alles al te boek stond, beleefden wij op zondag 17 februari een bekroning op de inzet van al degenen die al zoveel jaren meewerken aan de realisatie van onze winterserietochten. Ik wil bij deze dan ook al onze medewerkers feliciteren met het geweldige record dat wij op deze fantastische dag in Bladel mochten behalen. Maar liefst **1217 wandelaars** genoten van onze wandeltocht, een absoluut record!

Op 17 maart is alweer onze laatste winterserietoht van het seizoen 2001/2002 en wel in Soerendonk, hier wordt de gelegenheid geboden om ook 60 km te wandelen. Denk er aan dat de wedstrijd-/prestatietoht op zondag 10 maart is verplaatst van sporthal 'De Kienehoef' naar het kerkdorp OLLAND, dat tot de gemeente St.-Oedenrode behoort.

Op 2^e Paasdag wordt onze 25^e Astense paastocht georganiseerd.

De voorbereidingen voor de Lustrumtocht met Pinksteren in verband met ons 35 jaar bestaan zijn in volle gang.

De redactie van OLAT-Nieuws zal het vanaf maart t/m augustus met een redactielid minder moeten doen.

Margriet Fischer gaat een voettocht maken naar Santiago de Compostela.

Wij wensen haar veel succes.

De wandelaars die willen overnachten in 'De Ganzenheuvel' tijdens de 4 Daagse van Nijmegen, vragen we niet te lang te wachten met reserveren, want: vol is vol.

Tot volgende keer

Marinus van Roosmalen, voorzitter

Van de bestuurstafel: door Hein Lenders

Tijdens de bestuursvergadering, op 29 januari 2002, werd onder meer aandacht geschonken aan de volgende punten:

7^e Lustrum: op de Algemene Ledenvergadering van 23 november a.s. zal hier extra bij worden stilgestaan. Hoe en wat er georganiseerd gaat worden, om dit lustrum een feestelijk tintje te geven, laat het bestuur graag over aan een nog in het leven te roepen commissie.

Vijfjarenplan: in verband met het opstellen van het vijfjarenplan werden de startplaatsen van de winterserietochten in 2003, onder voorbehoud van diverse omstandigheden, vastgesteld. Deze startplaatsen zijn: Waalre, Oisterwijk, Leende, Eersel en Olland, een kerkdorp in de gemeente Sint Oedenrode.

Evaluatie winterserie Nijnsel: het was een mooie route, waarover veel lof werd geuit en waaraan 885 wandelaars deelnamen. Met betrekking tot de horecarust werden echter andere geluiden opgevangen. Nadat de route nagenoeg geheel klaar was, werd met de exploitant van de op de route gelegen accommodatie contact opgenomen, om nadere afspraken te maken. De exploitant stelde dat iedere wandelaar die de gelegenheid zou bezoeken €2.50 zou moeten betalen, waarvoor de bezoeker recht zou krijgen op entree tot het museum en één consumptie. Deze all-in prijs was zeker niet de keuze van OLAT. In dit geval was de exploitant wel bereid om in plaats van één consumptie, twee consumpties voor hetzelfde bedrag te verstrekken. Hierin werd door OLAT noodgedwongen berust, temeer omdat er geen alternatief was en de route bijna klaar.

Door een communicatiestoornis tussen enerzijds de horeca-exploitant en OLAT en anderzijds OLAT en haar vertegenwoordiger ter plaatse, werd aanvankelijk bij de afgifte van de rechtgevende bon, geen €2.50 van de wandelaar gevraagd, doch werd de bon gratis verstrekt. Achteraf werd alsnog aan de daarvoor in aanmerking komende wandelaars gevraagd of ze bereid waren om de €2.50 te betalen. Daardoor kon de schadepost voor OLAT enigszins worden beperkt.

Het bestuur heeft er begrip voor dat deze gang van zaken enige wrevel heeft opgeroepen en tot ontevredenheid van (een deel van) de wandelaars heeft geleid. Een excuus is hier wel op zijn plaats en wordt daarom hierbij aangeboden.

23^e wedstrijd- / prestatietocht: ten aanzien hiervan wordt nog medegedeeld, dat de startlocatie, in tegenstelling tot andere publicaties, is: Gemeenschapshuis 'De Holm', Pastoor Smitsstraat 40, OLLAND (St.-Oedenrode)

En zoals gewoonlijk zeg ik.....BLIJF WANDELEN.

Hein

Ten Geleide.....

Op de eerste lentedag zal Margriet, onze Redactrice, de eerste stappen zetten op haar pelgrimspad. Een pad dat pas na enige duizenden kilometer zal eindigen in Santiago de Compostela.

Nog zo kort geleden volgden wij twee leden van onze OLAT-familie op hun voettocht naar het graf van Sint Jacobus. Wij zijn toen gaan beseffen dat zo'n wandeling, dag-in, dag-uit, veel fysieke en mentale kracht vergt. Zonder gezelschap zal Margriet deze tocht ondernemen, want dat zal het zijn: een onderneming.

Wij hopen dat Margriet zal genieten van elke stap die haar dichterbij haar doel zal brengen.

Zij zal vooraf weten dat het pad zowel vreugde als tegenslag zal kennen.

Wij hopen dat lichamelijk ongemak evenals elk denkbaar leed aan haar voorbij zullen gaan.

Moge elke ontmoeting onderweg een prettige ervaring voor je zijn. Moge de natuur in al haar schakeringen een onvergetelijke indruk op je achterlaten.

Moge tenslotte het bereiken van je doel: Santiago de Compostela, een mijlpaal blijken te zijn in jouw persoonlijk geluk en dat van allen die je lief zijn.

Dat wensen wij:

Je twee schrijfmaten van OLAT-Nieuws

Peter van de Ven en Ad van Asten

**Kijk ook eens op: www.wandel-olat.org/
Hier vindt u o.a. onze programma's met plaatskaartjes.**

Nellie Leijssen

Jacobus Deckersstraat 9 5616 JN Eindhoven

☎040-2526772 e-mail nellie_leij@hotmail.com

Alle wijzigingen rechtstreeks doorgeven aan de ledenadministratie. Mocht U bezwaren hebben tegen een aspirant-lid, dan verzoeken wij U dat binnen 14 dagen na het verschijnen van het verenigingsorgaan met argumenten te melden bij het secretariaat. Het lidmaatschap gaat pas in als de verschuldigde bedragen zijn ontvangen. Om in aanmerking te komen voor korting tijdens de tochten is het noodzakelijk uw lidmaatschapskaart te tonen bij het startbureau.

Ledenadministratie

Aangenomen leden:

Vera Klaassen	5595 HN 16	Nellie de Roy Boorsma	5703 XR 40
Maria en Jo van Hak	5681 PW 7a	Ton de Roy	5703 XR 40
Tom Hanegraaf	5291 AZ 8	Deseree Hanraets	6161 VX 19
Peter en Mieke van Buul	5653 RK 55	Ton Konz	6097 NL 13-16
Henk Boorsma	6026 CM 40	Anja van Kempen	5298 NK 10

Adreswijziging:

Fleur Wilke	naar: Wickenburg 16,	5653 NX Eindhoven
Anette de Zwart	naar: Jan Tooropstraat 4 E6,	1053 PA Amsterdam

Aanmeldingen:

Maria Verschuren	Schoolstraat 43	5741 CT Beek en Donk	09-05-1950
Helena Lankreijer	De Plank 40	5504 TB Veldhoven	24-06-1969
Henry van den Ham	Juweellaan 277	2719 SE Zoetermeer	12-05-1946
John van den Dungen	Haydnstraat 106	5481 DC Schijndel	02-04-1959

ONZE JARIGEN

De volgende personen willen wij feliciteren met hun verjaardag. Wij hopen dat zij deze dag in goede gezondheid kunnen vieren.

april

maart		
15	Jaap Blanken	Veldhoven
16	Judith Lambregts	Etten-Leur
	Fonny van Buul	Eindhoven
17	Ted Liebrechts	Eindhoven
	Piet Boudewijns	Dongen
	Marianne van Wanroy	St.-Oedenrode
19	Sjouke van de Heuvel	Uden
20	Corry Verhaar-Fijen	Son
	Willemien Konink-Hietland	Aalten
	Franny de Weeger-van de Loo	Eindhoven
21	Kitty Buijtenweg	Eindhoven
	Henk Goorman	Reusel
22	Ria van den Akker	Schijndel
23	Arie Timmermans	Eindhoven
24	Cees van Dijk	Waalre
25	Jan Delisse	Erp
	Frank Liebrechts	Heeze
	Mia Vernie-Coumans	Maabracht
26	Jo Willems	Gerwen
	Ber Stijnen	Heijthuijsen
27	Elly Franken	Heeze
	Berlinda de Beer	Amersfoort
28	Gerrit Lucassen	Gassel
	Lenie Stienen	Helmond
31	Toos van den Boom-Walravens	Helmond
	Hans Schrijvers	Hilversum

1	Jan van de Boogaard	Veghel
	Fleur Wilke	Eindhoven
2	John van den Dungen	Schijndel
3	Vincent van Boerdonk	Keldond
	Tinneke de Kort	Aarle-Rixtel
4	Betsie Reemers-Manders	Veghel
5	Piet van de Laar	Son
7	Riet Kelders	Boxtel
	Gonnie van Gils	Oisterwijk
8	Hans Linders	Eindhoven
9	Hanneke Hoebergen	Weert
10	Jozefien van Schijndel	Boxtel
	Claude Herman	Vielsalm
11	Piet van der Voort	Uden
	Robbin Delsink	Aalten
	Marjan Munster	's Hertogenbosch
	Corrie Zwaluw	Best
13	Toos Verdonk	Boxtel
	Corrie Tiersma	Eindhoven
	Willie Veugelers	Weert
14	Marten Hogeweg	Eindhoven
	Jan Stevens	Gassel
	Ton van Dijk	Mierlo
15	Lida de Boer	Maarssen
	Louis Beckx	Schaffen-B
	Jan van Beurden	Boxtel
	Henk Peters	Lage Mierde

Vraaggesprek met Magriet Fischer, onze redactrice

De vragen werden afgevuurd door: Peter van de Ven

1. *Margriet, waar heeft je wiegje gestaan en in welk jaar zag jij voor het eerst het levenslicht?*

Als negende in een gezin van 11 kinderen, werd ik in Zoetermeer geboren in 1955

2. *Wanneer en waarom ben je lid van OLAT geworden?*

Ongeveer 4 jaar geleden had ik heel Weert en omstreken wel gezien, dus zette ik mijn wandellidmaatschap van A.V. Weert om in een lidmaatschap bij OLAT, waar ik toen al enige tijd meeliep, en zag dat dat goed liep.

3. *Heb je ook nog andere hobby's? Ik weet toevallig dat je hardloopt.*

Inderdaad, hardlopen doe ik ook nog steeds graag zo'n drie keer per week. Maar ook lezen doe ik graag, boeken, kranten, tijdschriften, brieven, ansichtkaarten, etiketten, als er maar letters op staan.

4. *Zijn je man en kinderen ook lid van de OLAT-familie? Ben jij de sportiefste thuis of spant iemand anders de kroon?*

Van OLAT ben ik alleen lid, maar mijn echtgenoot Paul wandelt regelmatig mee.

Hoewel alle vier mijn dochters lid zijn geweest van de atletiekvereniging, is alleen de jongste, Lisa nog actief. Zij komt regelmatig thuis met medailles en haar naam is regelmatig in de krant te lezen. Op vakantie krijg ik trouwens wel bijna altijd gezelschap van mijn gezinsleden als ik de paden op, de lanen in ga.....En toen ik twee marathons had uitgelopen, vond ik het welletjes, maar Paul krijgt er niet genoeg van en hij heeft er al zes gelopen. Dus wie hier thuis de sportiefste is dat weet ik nu even niet.

5. *Wat zijn je favoriete wandeltochten? Of gaat je voorkeur uit naar wandelpaden?*

Nadat ik de LAW/GR had ontdekt tijdens een Ardennenreis ben ik helemaal gevallen voor de wandelsport. Omdat ik tijdens het wandelen vooral geniet van de natuur, vind ik alle OLAT-tochten mooi, met een voorkeur voor de tochten van Ad Verbakel, en de Bossche 100 omdat die zo gruwelijk zwaar, maar ook zo gruwelijk mooi is. De allermooiste wandeling die ik ooit gemaakt heb, was in Parc nacional Ordessa in Spanje, in de Pyreneeën.

6. *Ben je een mooi-weer-loper of ga je bij elk weertype de deur uit?*

In mijn ogen is slecht weer de allerslechtste reden om thuis te blijven, want als je buiten wandelt is het nooit zo erg als het achter de ramen lijkt.

7. *Wat is de langste wandeltocht die je ooit gelopen hebt?*

Mijn langste tocht was Plombières-Houffalize: 110 km. In 1997 heen, in

1998 andersom.

Omdat deze tocht altijd in de kersttijd gelopen wordt, is zowel sneeuw als regen te verwachten, maar het mooiste zijn de kerststallen en verlichting die je overal onderweg tegenkomt.

8. *Loop je voor een medaille of beker? En zo ja, op welke beloningen ben je het trotst?*

Nee, ik loop dit soort tochten voor de eer en de glorie, maar de geborduurde badge van bovengenoemde tocht vond ik zo mooi, dat ik hem op mijn favoriete wandeljack heb genaaid.

9. *Kun je iets vertellen over je werk?*

Sinds drie jaar werk ik 20 uur per week als woon/slaap/adviseur, ofwel ik verkoop meubels.

Naast het soms zeer leuke contact met klanten is het prettigste aan mijn werk dat ik heel wat wandel op een dag, de winkel beslaat ongeveer 4500 vierkante meter.

10. *Gezondheid is (naast geluk) een duur goed. Heb jij, wat dat betreft, altijd geboft of zijn er in jouw leven toch een paar "rampmaanden" of "-jaren" geweest?*

Zelf vind ik dat ik niet mag mopperen, maar een paar jaar terug heb ik wel een zware griep gehad waar mijn conditie behoorlijk door achteruit is gegaan, en nooit meer helemaal is hersteld.

11. *Heb je favorieten in de sport- en amusementswereld? En om op amusement door te gaan: vindt je TV-kijken een nuttig tijdverdrijf of is dit meer, zoals ik in een recent leden-ABC las, een "bewegende schemerlamp"?*

Nee, favorieten heb ik niet, en TV kijken doe ik zelden, maar als er een goede film komt annexer ik de afstandsbediening.

12. *Sinds een paar maanden weet ik, dat je een voettocht naar Santiago de Compostela gaat ondernemen, maar jij was waarschijnlijk al enige jaren met de voorbereiding bezig. Wat heb je zoal aan voorbereiding gedaan. Welke afstand ga je precies lopen en hoe lang denk je daarover te doen?*

Waarschijnlijk ligt deze tocht al zo'n jaar of zeven in de planning, maar willen is nog geen kunnen. Als voorbereiding volg ik Spaanse lessen, wandel ik zo veel mogelijk, en heb een route uitgestippeld. Een route die veel overeenkomsten vertoont met die van Ad en Sjef. Verder ben ik bezig m'n uitrusting bij elkaar te

sprokkelen, en met het voorbereiden van het thuisfront op mijn afwezigheid. Welke afstand ik precies ga lopen weet ik niet, want als er veel tegenzit, ga ik onderweg besluiten een aantal lussen eruit te halen. De afstand zal tussen de 2500 en 3000 km. schommelen, en ik heb daar 100 dagen voor uitgetrokken.

13. *Loop je deze tocht omdat je gelovig bent of gaat het toch meer om de natuur waar je door heen loopt en de kontakten die je onderweg opdoet?*

Katholiek opgevoed als ik ben, blijft dat toch altijd in je genen zitten. Als ik ergens een kerk zie, wil ik vaak even binnen kijken. Begonnen aan een sportieve uitdaging, verwacht ik me steeds meer een pelgrim te gaan voelen. Ik verheug me op het natuurschoon waar ik van mag genieten, en alle heiligen die op mijn pad komen.

14. *Nog maar een paar maanden geleden stond het verhaal van Sjef Koolen over Santiago in ons blad. Nu ga jij ons regelmatig een verslag sturen. Ben je niet bang dat de lezers dan ongeveer hetzelfde voorgeschoteld krijgen? Zoals je weet ben ik nergens bang voor. Ieder die deze tocht loopt ziet iets anders.*

Ik ben gewend, met zo weinig mogelijk woorden, zo veel mogelijk te zeggen. Als ik niets te melden heb, houd ik mijn mond. En als ik iets tegenkom waarvan ik denk dat onze OLAT-nieuws-lezers het interessant vinden, zal ik verslag doen.

15. *Is er misschien een onderwerp, dat ik niet aangeroerd heb en waar je toch nog iets over zou willen zeggen?*
Nee Peter, er schiet me zo gauw niets te binnen, waarschijnlijk heb jij de vragen zo gesteld, dat ik er goed mee uit de voeten kon.

WANDELEN OP DINSDAG

Wod is bijna jarig. Wod wordt dan 3 jaar. Wod, een geadopteerd OLAT-kind, is een soort wonderkind want het kan al sinds zijn geboorte lopen. Wel zo'n 20 km aan één stuk, met soms wel tegen de 40 wandelgenoten.

En desondanks kijkt hij sip. Maar waarom toch? Is hij ziek? Nee, hij is onjuist bejegend en dat is wel zo erg. Kijk dat zit zo:

Als één van de initiatiefnemers bij een Horeca-ondernemer informeert naar de mogelijkheid om zijn lokaliteit te benutten als startpunt voor een dinsdagwandeling, luidt het antwoord:

"O, bent u van de bejaardenclub?"

Daar sta je dan als vertegenwoordiger van een loopgrage 3-jarige. Op hetzelfde moment flitsen als een film heel wat jeugdige gezichten van deelnemers door je hoofd. Op zo'n misplaatste vraag is maar één afdoend antwoord mogelijk:

"We zijn geen bejaardenclub, willen het niet zijn en zullen het ook nooit worden"

Zo, en dat moeten we even kwijt voordat we met veel genoegen het zomerprogramma presenteren.

Maar eerst een belangrijke mededeling voor de wandeling op 19 maart a.s.

Bij wijze van uitzondering zijn er die dag 2 wandeltochten.

U kunt op 19 maart kiezen uit:

- de Maashorst, Uden/Nistelrode, met als trefpunt: bezoekerscentrum Slabroek
- deelname aan de aangekondigde heropening van het Hertog Hendrikpad, met als trefpunt het Klooster te Nuenen.

Wij wensen u veel wandelplezier

Christiaan Koehler, namens de initiatiefgroep

Wandelen op Dinsdag Zomerprogramma 2002

Data	Wandeltocht	Startplaats
2-apr	Meulenhai	Café 'De Cuijt', Burg.Termeerstraat 50, Mierlo
16-apr	Tienhovense plassen	N.S. station Maarssen
30-apr	géén wandeling	i.v.m. Koninginnedag
14-mei	Abdijroute	Café 'Venbergse molen', Molenstraat 211, Valkenswaard
28-mei	Drunense duinen	Café 'De Rustende Jager', Oude Bossche baan 11, Udenhout
11-jun	Heusden	Rondvaartboot 'Wiljo' in de haven van Heusden
25-jun	Cranendonck	Café 'De Bout', Dorpsstraat 39, Soerendonk
9-jul	Dommel/Tongelreep	P-terrein zwembad 'De Tongelreep' Eindhoven.
23-jul	géén wandeling	i.v.m. de vakantieperiode
6 aug.	Géén wandeling	i.v.m.de Kempische wandeldagen vooraf
20 aug.	Waterlelieroute	Café 'De drie Zwaantjes', Petrus Dondersplein 7, St. Michielsgestel
3 sept.	De Liskes	Café 'De Woeste Hoeve', Mgr.Kuypersplein, Borkel & Schaft
17 sept.	De Groote Peel	Bezoekerscentrum Ospel
1 okt.	Venroderoute	Café 'De Oude Ketting', Bossche Weg, Boxtel
15 okt.	Heideroute	Café 'De Hut van Mie Pils', Leenderweg 1, Aalst (in 't bos)
29 okt.	Sittard-Valkenburg	N.S.station Sittard

OLAT - CLUBREIZEN Programma 2002

Attentie: Wegens eerder gemaakte afspraken hebben wij het door ons geplande clubweekend, met overnachting in de Jeugdherberg te St. Vith, moeten aanpassen en zullen nu de nacht doorbrengen in een groot huis in de buurt van Malmedy.

9-03-2002	GR 571 Comblain au Pont - Fonds de Quareux	27 en 18 km
20-04-2002	GR 572 Long Champ - Trois Ponts	30 en 18 km
15-06-2002	GR 56 Hockai - Monschau	31 - 21- 17 km
24-08-2002	GR 5 Saint-Remy - Banneux	30 en 16 km
21/22-09-2002	GR 56 en een gepijlde route.	Overnachting in een groot huis in de buurt van Malmedy.
26-10-2002	???????????	

Uiteraard is het altijd mogelijk dat na verkenning de afstand in kilometers iets anders wordt in verband met hoogwater en/of afsluitingen door instanties in België.

Je ziet de afstanden nu bij elke reis aangegeven. Alleen met het weekend is het de bedoeling dat er een route wordt gepijld door een voorloper en de laatste wandelaar van de groep neemt de pijlen weer op.

Ook wil ik de mogelijkheid openhouden, indien er voortijdig voldoende belangstelling blijkt te zijn, om in oktober nog een tocht te organiseren, zoals voorheen ook gebruikelijk was.

In principe gaan we uit van 2 bussen, maar die moeten wij dan wel vol krijgen.

Het kan zijn dat we in de maanden juni en augustus maar één bus inzetten. Vorig jaar is gebleken dat onze clubreizen in deze maanden niet genoeg belangstelling genieten om twee bussen vol te krijgen.

In het clubweekend gaan we met één bus of zetten kleine busjes in.

In het jaarprogramma staat: **uiterlijk tien dagen voor de tocht afmelden**, daar zullen wij ons strikt aan houden.

Bij afmelding na 10 dagen voor de tocht, zal het geld niet worden teruggestort of doorgeboekt.

Namens de commissie clubreizen

Toon van Wordragen

WANDELSPORTVERENIGING OLAT CLUBREIZEN

Reglement Clubreizen OLAT

1. Inschrijven mogelijk tot 1 maand voor de reisdatum.
2. Inschrijven d.m.v. overmaking per giro.
3. Als uw betaling per giro is ontvangen kan uw deelname worden geregistreerd.
4. Op giroafschrift vermelden: datum clubreis en het aantal personen dat deelneemt en de gewenste opstapplaats.
5. Kosten: dagtocht OLAT-leden €17,50
Niet-leden €20,00
6. Inschrijven op gironummer 70.68.01 t.n.v. W.S.V OLAT Weert.
7. Uiterlijk in het weekend voorafgaand aan de clubreis ontvangt u per post de tochtinformatie en tijd en plaats van opstap. Dit staat op de sticker van de enveloppe.
8. Vermelde tijd is vertrektijd. Zorg dus altijd 10 minuten eerder aanwezig te zijn.
9. Op woensdag en donderdag voorafgaand aan de clubreis kan men nog telefonisch informeren of er evt. nog plaats beschikbaar is. ☎ 0495-537775
10. Afmelden is telefonisch mogelijk. ☎ 0495-537775
Bij afmelding tot uiterlijk 10 dagen voor de tocht kan de betaling worden doorgeboekt naar de volgende tocht.
Op uw verzoek kan 't bedrag minus €1,10 worden teruggestort.
Bij afmelding binnen 10 dagen voor de tocht wordt niet meer terugbetaald of doorgeboekt.

Neem altijd zelf iets te eten en te drinken mee.

11. Mocht u verkeerd gelopen zijn bel na de afgesproken tijd de
NOODTELEFOON 06 130 111 44
en blijf waar u bent. Alleen dan is ophalen mogelijk.

Mededeling over weekend 21/22 september 2002

Wilt u aan dit weekend deelnemen geef u dan zo spoedig mogelijk op. **Uiterlijk 25 mei.**

Pas als bekend is hoeveel deelnemers er zijn kunnen we definitieve afspraken maken met betrekking tot de verzorging in het gereserveerde huis en het vervoer per bus(busjes) bespreken.

Kosten weekend: OLAT-leden €50,00 Niet-leden €57,00

Als wij genoeg deelnemers kunnen krijgen wordt er op zaterdag 26 oktober ook nog een clubreis georganiseerd.

Opstapplaatsen en -tijden:
Eindhoven NS(Fuutlaan) 7.25 uur
Weert NS 8.10 uur

En bij voldoende belangstelling ook in: Sint Oedenrode, Son, Leende, Boxtel, Veghel, Keldonk, Helmond, Someren en Nederweert.

Tenslotte: Zorg voor een geldig grensdocument. Er is een excursieverzekering afgesloten. Deze geldt niet voor bagage en kostbaarheden.

Informatie en inschrijfadres:

Toon van Wordragen, Juliana van Stolbergstraat 10, 6006 ZM Weert, ☎ 0495-537775

E-mail: toon.van.wordragen@hetnet.nl

Commissie Clubreizen:

Toon van Wordragen

Simon Willems

Jan Hendrix

Clubkampioenschap OLAT 2002:

Per 18 februari 2002

1	1210 Hannie Klumpkens
	1210 Marcella Creemers
3	985 Klaas Bakker
3	950 Hugo Prinsen
4	650 Henk Plasman
5	625 Kees Lambregts
6	600 Evert van Ampting
	600 Jeannette van Boerdonk
	600 Herman Claude

Lange afstand-Prestatie-Snelwandelen

	600 Riet Emans
	600 Jans van Griethuizen
	600 Sjef Koolen
	600 Cees Punselie
	600 Ad Verbakel
	600 Frits van Duijnhoven
16	475 Bert Timmermans
	475 Ron Timmermans
18	340 Theo Klanke

PROGRAMMA OLAT CLUBKAMPIOENSCHAP 2002

Tochten die in de komende periode meetellen voor het Clubkampioenschap OLAT 2002

09 maart	Zd-Westhoek	80-100 km	finish 200 punten <u>80+ +tijdsbonus binnen 13 uur</u> <u>100+ +tijdsbonus binnen 17 uur</u>
10 maart	Olland OLAT prestatie-wedstrijd	5-20-35-50 km	finish 250 + <u>tijdsbonus div. afstanden</u>
17 maart	Soerendonk OLAT winterserie	<u>alleen de 60 km</u>	finish 250 punten
23 maart	LAT Amsterdam-Hoorn, prestatie	42.195 m	finish 100 punten <u>goud 200+, zilver 175+, brons 150+</u>
30 maart	Kennedymars Sittard	80 km	finish 280 punten <u>+ tijdsbonus binnen 13 uur</u>
05 april	Euraudax 8 ^e Nacht van Arnhem	100 km	finish 300 punten
20 april	Nacht van Loon prestatie	15 uur	finish 95 km, 300 punten <u>voor elke volle 5 km extra 50+</u>
20 april	Euraudax Leersum	100-125-150 km	finish 200 punten <u>afstand: 100+ 125+ 150+</u>

In ons overzicht voor het totaal seizoen 2002 ontbraken de volgende tochten met waardering:

27 juli	Jubileumtocht De LAT	185 km-650 pt; 125 km-450 pt; 95 km-300 pt
17 augustus	MKM 80 km Melderslo	finish 280 pt +tijdsbonus binnen 13 uur
23 augustus	Omloop Goeree	110 km finish 310 pt +tijdsbonus binnen 19 uur

Om te worden opgenomen in het clubkampioenschap voor 2002 moet u met het onderstaande rekening houden: Per deelnemer geldt dat uitsluitend één tocht per weekend (vrijdag tot en met zondag) meetelt om punten te scoren. De deelnemer mag zelf bepalen welke tocht hij of zij laat meetellen voor het clubkampioenschap.

Na deelname aan 'n tocht dient u zich telefonisch of schriftelijk te melden bij de commissie LPS: of bij de Redactie van OLAT-Nieuws: Ad van Asten ☎ 0499-473767 ook fax, of per e-mail a.h.van.asten@hccnet.nl

15^e BOSSCHE 100, 2002

Sjef Koolen, ook OLAT

Toen we op vrijdagavond 25 januari bij de voetbal-kantine van CHC in Den Bosch aankwamen, was het daar een drukte van jewelste, maar het waren niet alleen wandelaars(sters). Een kienavond en biljartwedstrijden zijn niet direct een gelegenheid om je in alle rust voor te bereiden op een 100 km-wandeltocht. We hebben daarom in het omkleedlokaal maar trouw zitten wachten tot het vertreksein werd gegeven.

De Bossche 100 is een eigen stichting, maar het leek wel een OLAT-tocht. Op een enkeling na, zijn alle medewerkers lid van de OLAT.

Na een toespraak om 22.00 uur door Regina Martens sr, konden de 98 wandelaars vertrekken, en ook nu weer blijkt dat steeds meer dames het grote werk aandurven. Gelukkig was het aanvankelijk droog weer, maar tijdens de hele tocht stond er wel een stormachtige wind. Na amper 500 meter bleek dat ook de mens een echt kuddedier is: iedereen liep elkaar achterna en niemand had de pijn gezien die aangaf dat we linksaf moesten. Deze keer hebben de pijlers toch wel een pluim verdiend, want de tocht was van het begin tot het einde perfect gepijld. Als je je verliep lag de fout achteraf gezien altijd bij jezelf. Wel is een goede zaklantaarn op zo'n tocht onmisbaar, hè Frits!?

Ook de verzorgers(sters) hebben wel een pluim verdiend, want telkens als het richting wagenrust ging veronderstelde ik dat die met tentje en al weggevaaid zouden zijn. Maar niets daarvan, ze stonden telkens mooi op ons te wachten, en bedienden ons op onze wenken.

De EHBO kan eigenlijk beter een premie uitloven voor de eerste patiënt, maar ja, we kunnen het risico niet lopen en zij zijn wel zo slim om een helpende hand te bieden in het verzorgingsteam.

De tocht zelf was mooi en vol afwisseling. Vanaf de start ging het eerst naar De Moer (caférust), dan Tilburg, Oisterwijk (caférust), Esch (caférust) en dan terug naar Den Bosch. Ze waren de kleinste zandpaadjes niet vergeten, alles was goed te lopen. Vooral de omgeving van Oisterwijk, als het weer daglicht is, was echt prachtig. Voeg hierbij de voortrazende wolken, met daar af en toe een waterig zonnetje tussendoor, en je hebt het hele plaatje voor ogen.

Ik had afgesproken met Riet Emans, die voor het eerst deze tocht wandelde, dat ik tot de 2e caférust bij haar zou blijven. Dat was tot het 64 km-punt en het lukte Riet prima om bij te blijven. Hierna gingen wij afzonderlijk verder. Een opmerking die ik graag kwijt wil is dat het toch weer uitsluitend de Bossche 100 moet worden, dan hebben we ook geen last meer van dat gedoe bij de caférusten of iemand wel of niet mag starten voor de extra lus van telkens 3 km om zo aan de 110 km te komen. Degenen, die dat hebben uitgevonden zijn beseft geen lange afstandwandelaars meer.

Met z'n allen kunnen we echter terugzien op een mooi sportweekend. Alle medewerkers, en zeker ook de routeuitzetters(sters) bedankt.

De Bossche Bol hoort erbij, maar daarvoor doen we het zeker niet....!

Kalender snelwandelen:

maart

10 OLLAND OLAT: Wedstrijd en prestatie over 5-20-35-50 km op nieuw rondeparkoers van 2302 meter te Olland, bij st.-Oedenrode. Start: 50-35 km om 11.00 uur, 20 km om 12.30 uur en 5 km om 11.45 uur. Wedstrijd voor 1 maart inschrijven met korting bij Mariet Ahlers, Hulstbosakker 47, 5625 VS Eindhoven. Info: 06-24175221. 50 en 35 km €9,- 20 km €6,- 5 km €3.- OLAT-leden mits als lid herkenbaar 50% korting.
---

17 Rotterdam RWV: Baanwedstrijden vanaf 12.30 uur. Kunstofbaan Langepad Rotterdam-Kralingen
--

30 Sittard Unitas: 80 km wedstrijd en prestatie. Start 06.00 uur De Baandert kunststofbaan.
--

april

07 Tilburg Attila: Baanwedstrijd kunststofbaan achter het voetbalstadion. Start 12.45 uur 1000 m pup; 13.00 uur 3000 m jun.; 5000 m jun. Vrouwen/mannen; 10000 m jun. Vrouwen/mannen; 20000 m vrouwen/mannen. Voorinschrijving
---

14 april Eindhoven PSV: Hardloop en snelwandelwedstrijd tot 10000 m. De Herdgang
---

26 Zaandam Zaanland: Baanwedstrijden, kunstofbaan Vincent van Goghweg (achter benzinstation)
---

28 Schoonhoven Avantri: wegwedstrijden.
--

Informatie over wedstrijden in het buitenland is bij Philip Krul op te vragen.

Omdat Philip mogelijk in het ziekenhuis verblijft, svp voor informatie tijdelijk bellen naar:

Hans van der Knaap ☎ 010-4662015

Philip Krul ☎ 030-2947241 (niet na 20.00 uur)

E-mail naar Philip philip.krul@hetnet.nl cc aan Hans Hansvanderknaap@cs.com

Wij wensen Philip veel sterkte toe en een spoedig herstel

HERTOG HENDRIKPAD

Op **dinsdag 19 maart** zal in Nederwetten de nieuwe wandelgids worden gepresenteerd. Vooraf daaraan zijn belangstellenden welkom vanaf 09.00 uur in Sociaal-cultureel centrum 'Het Klooster', Park 1 te Nuenen, voor een kopje koffie of thee. Om klokslag 10.00 uur zullen we op pad gaan. We wandelen via de van Goghvariant in tegenovergestelde richting, waarna we de 'Groene route' om Nuenen volgen tot Nederwetten.

In café-Brasserie 'De Kruik' in Nederwetten zal de gids voor het eerst worden gepresenteerd aan het publiek. Dit zal uiteraard gebeuren onder het genot van een drankje.

Daarna wandelen we via de van Goghvariant weer terug naar Nuenen.

Om het aantal belangstellenden in te schatten zou ik graag zien dat u zich bij mij opgeeft via een telefoontje

☎ 0495-450325 of e-mail m.h.tromp@hccnet.nl

STEMPELBRIEVEN – WANDELINSIGNES

Van een groot aantal wandelwegen is nog steeds, naast een oorkonde en een wandelboekplaatje, een wandelinsigne in brons, zilver of goud beschikbaar (voor resp. 1, 3 of 5 maal volbrengen van betreffende wandelweg). Hiervoor wordt een kleine bijdrage van €3,- gevraagd. U steunt daarmee ook het onderhoud van de wandelpaden.

Voor de volgende wandelwegen zijn o.a. mooie wandelspelden beschikbaar.

Hertog Hendrikpad: rondweg bij Eindhoven

Graaf van Horne pad: rondweg bij Weert

Graaf Floris-V pad: Muiden – Schoonhoven en Schoonhoven – Bergen op Zoom

Westduinslag(gedeelte Visserspad): Hoek van Holland – Den Haag

Pelgrimspad 2: Den Bosch – Maastricht

Peellandpad: Den Bosch – Roermond

Oeverloperpad (gedeelte Oeverloperpad): Hoek van Holland - Nieuwerkerk a/d IJssel

Tiendwegroute (gedeelte Oeverloperpad): Nieuwerkerk a/d IJssel - Leerdam

De stempelbrieven voor betreffende paden zijn, indien u ze nog niet in uw bezit heeft, bij mij aan te vragen.

Mocht je het betreffende pad al gewandeld hebben en alsnog voor een speld, diploma en/of wandelboekplaatje in aanmerking willen komen, laat het mij dan weten en toon als bewijs een verslagje of kopie van stempels in b.v. je wandelboekje.

Voor OLAT-wandelpaden:

Theo Tromp

Op GROTE voet

Een rubriek vol feitjes en wandelweetjes door: Margriet Fischer

~Nemo, de vereniging van vrije wandelaars, gaat een tweede huis kopen in Polen.

De sanitaire voorzieningen zijn primitief, het landschap is niet aangeharkt, er staan geen infoborden of wegwijzers, maar de wandelaars worden ook niet gehinderd door prikkeldraad.

~Wie loopt graag te slepen met keien? Daar is een speciale wandelroute voor uitgezet.

Er werd een duizenden kilo's zware zwerfkei vervoerd van Borger naar Delfzijl. Met behulp van vrijwilligers en 700 padvindders zal deze kei teruggebracht worden naar Borger, waarna er eveneens zonder machines een hunebed van zal worden gebouwd. Hoe lang de wandeling gaat duren is nog niet helemaal zeker. Waarschijnlijk zal de kei voor de zomer weer thuis zijn, maar hij heeft geen haast.

~ Sinds een paar jaar wordt er gewerkt aan de verbetering van de waterkwaliteit en terugdringing van de verdroging op de Strabrechtse heide. Op tal van fronten wordt er gewerkt, zoals gesubsidieerde drukriolering, mest-voeding-afstemming, bedrijfswaterplannen voor 40 boerenbedrijven, aanpassen waterlopen, en vanwege de aanwezigheid van kraanvogels misschien zelfs de aanwijzing 'vogelrichtlijngebied' Jullie zien het, veel moeilijke woorden komen er aan te pas om 'onze heide' weer mooi nat te maken.

~ Het Scheperspad in Holten moet weer toegankelijk worden gemaakt. Het gaat hier niet om een nieuwe LAW, maar om een voetpad van 280 meter, waar 30 jaar strijd om is geweest!

Boosdoeners waren twee bewoners die het paadje bij hun tuin hadden getrokken en afgesloten. Bekend verhaal? Ja! Dit gebeurt op grote schaal in heel Nederland en weer is het stichting Nemo die zich met dit soort zaken

---

beziighoudt. Het openhouden van oude paden is ook onze zorg, en daarom worden de jaarlijkse nationale wandelpadendagen georganiseerd.

~ Waarschijnlijk niet nodig voor wandelaars, maar wel geschikt voor de verzorgingsteams:

een nieuwe jas is op de markt met een ingebouwd elektrisch dekontje. Een lichtgewicht accu levert de stroom, en is vanuit de borstzak te bedienen. Kosten? Nog geen 650 euro!

~ De prehistorische snelweg van het noorden loopt gevaar. Het gaat hier om een weg door het moeras, nu veen, aangelegd ongeveer 4500 jaar geleden, met behulp van boomstammetjes.

Deze weg ligt vlak bij Nieuw-Dordrecht in Drente, is nog 400 meter lang, en ligt gemiddeld 1 meter onder de grond. Door drooglegging van sloten, beregeningsinstallaties en hulp van archeologen en ingenieurs, hoopt men deze weg van de ondergang?! te redden. Wat dat kost, dat wil je niet weten.

~ Geïnspireerd door de LAW verhalen van Willemien Konink? Op de site anwb.nl kun je snel de passende overnachting opzoeken. Hotel, camping, bungalow of groepsaccommodatie zijn hier te vinden.

~ Speciaal voor wandelaars met kinderen: wandelen over de melkweg. De route begint op het parkeerterrein van Herinneringscentrum Kamp Westerbork, en is 4 km lang, ook geschikt voor rolstoelers. Het melkwegpad geeft zintuiglijke informatie over ons planetenstelsel.

~ Zoeken naar en vergelijken van het reisaanbod van alle touroperators van Nederland, kun je op ElmarReizen.nl

Uit Lopende Zaken

Citaat: *'The road outwards can for the person who walks with open eyes and receptive senses in a deeper sense be a road towards home.'* Dag Hammarskjöld, voormalig secretaris-generaal van de V.N.

Recreatief Wandelnieuws uit België

Ik citeer uit: GR-wandelen Recreatief

Het Belgische wandelblad begint het nieuwe wandeloverzicht met de beschrijving van een keur aan tochten in de omliggende landen.

Wat te denken van: De Kerry en Dingle Way in zuidwest Ierland, waar de omgeving rijk bedeed is met natuurschoon. Een natuurrijk plaatje met golvende weiden, ruige rotskusten en bergketens die ons de adem zullen benemen. Els Spanjer leidt ons rond. Kerry Way Walking Route Map en Dingle Way Route Map, beide van Cork Kerry Tourism zijn daarbij een handige leidraad.

We lopen verder en belanden bij een Viermeren trektocht in het Salzkammergut. Een vleugje historie die al wandelend werkelijkheid wordt. Een handige reisleader: Wandelkarte nr. WK 282

Wisten we al dat we ook in Parijs een GR kunnen volgen, probeer het eens uit aan de hand van Paris à Pied.

'Paris à Pied' en 'Collines et Villages de Paris à Pied' zullen handige hulpjes blijken te zijn.

Herman van Hilst leidt ons rond in de Elzas tussen bergen en wijndorpen. Op 800 meter genieten we van uitzichten over de omgeving, en wilt u die ervaring ook opdoen, bel of schrijf dan even voor informatie naar: Maison de la France, Guldenvlieslaan 21, 1050 Brussel. ☎ 003290288026

De vallei van de Sûre behoort tot het fraaiste dat de Ardennen te bieden hebben, weet Ignace Fermont ons te vertellen, nadat hij in Luxemburg van Martelange naar Ettelbruck wandelde. Hij gebruikte de Luxemburgse topokaarten voor de 'Sentier de la Haute Sûre', de nummers R2 en R3.

Hier in onze eigen omgeving heeft een vernieuwing plaatsgevonden op de GR561. De eerste echte Vlaamse topogids kwam zo'n 25 jaar geleden op de markt met een beschrijving van de route Dommel-Nete-Demer, direct gevolgd door de GR562 Limburg – van Kempen tot Maas. De nieuwste GR wandeling is een logisch samengaan van deze eerste twee Vlaamse wandelingen. Thans presenteert GR-paden de nieuwe topogids Kempen-Maasland, die loopt van Diest naar Valkenswaard en dan verder over Bree naar Lanaken en Maastricht. **Een aanbeveling waard.** Natuurlijk biedt het lezenswaardige Belgische wandelblad nog veel meer nieuwtjes. Misschien een volgende keer meer weetjes uit het blad **GR wandelen Recreatief**

Voor meer informatie over GR-paden, zie onze advertentie elders in OLAT-Nieuws.

Wandelen op het Noaberpad - LAW 10.

Piet en Janny Jansens

OLAT-Nieuws vervolg van januari 2002

Op zaterdag bezoeken we nog een keer Ootmarsum, doen de boodschappen voor het weekend en dan gaan we op zondag 29 juli naar de SVR-Minicamping 'De Sproakstee' in het dorp De Lutte. Deze ligt aan de voet van de Paaschberg en via een fietspad op loopafstand van het dorp. Ook dit is weer een prachtige boerderijcamping die met 15 plaatsen heerlijk rustig is en toch gezellig. Je hebt er altijd ruime plaatsen en goede sanitaire voorzieningen. Vanaf deze camping willen we de volgende twee etappes doen.

OOTMARSUM – DE LUTTE 18 km

Omdat we in de vorige etappe naar Denekamp al een deel van het Noaberpad tot aan Ootmarsum hebben gevolgd, rijden we nu naar de zuidkant van het stadje en parkeren de auto bij de Zonnenberg.

Alhoewel het een paar keer geregend heeft de laatste dagen, is het nu prachtig weer en gelukkig niet meer zo extreem heet. We passeren het dorpje Groot-Agelo, dat waarschijnlijk 'groot' genoemd wordt omdat het een school heeft en een kruidenierswinkel. Buiten het dorp wordt de Borgstadweg een zandpad en als we even later een bocht naar links nemen merkt Piet op dat dit volgens de kaart niet mogelijk is. Inderdaad hebben we even niet opgelet en moeten een stuk terug tot waar een afslag naar rechts is. De markering is hier slecht aangebracht, dus moeten we goed op de routebeschrijving letten.

Het zandpad komt uit op het kanaal Almelo - Nordhorn, waar we een paar dagen geleden ook langs gelopen hebben, maar dan iets oostelijker. Bij de Rossumsestraat steken we de brug over en vervolgen het zandpad zo'n 1½ km aan de zuidzijde van het kanaal en bij een paar open plekken in het riet maakt Castor van de gelegenheid gebruik om zijn dagelijkse zwembeurt te doen. We wandelen nu lekker in de schaduw en gaan dan de Wiekermeden in richting Rossum. De route volgt de oude karrensporen en mulle zandpaden wat behoorlijk zwaar lopen is. Eigenlijk is het tijd voor een koffiepauze, maar we hebben nog geen bank gezien om op te zitten. Eindelijk vinden we een mooie picknickplaats en de koffie met broodjes worden tevoorschijn gehaald.

Op de Volther Esch staan een paar mooie boerderijtjes en het lijkt ons prachtig om hier te wonen. Volgens het routeboekje zouden we door het landgoed van Havezathe Het Everloo moeten gaan, maar we hadden al vernomen dat hier de route omheen is gelegd omdat de nieuwe eigenaren daar geen prijs meer op stelden. De Havezathe is geheel in oorspronkelijke staat gerestaureerd. Nu volgen we een fietspad door het bos en komen even later op de Palthendijk, een lange beukenlaan. Halverwege kruisen we, volgens de gids, een oude stoomtramverbinding tussen Almelo en Denekamp, maar de resten daarvan kunnen we niet ontdekken.

We trekken nu door het Natuurreservaat Het Roderveld dat bruusk onderbroken wordt door de kaarsrechte oude Rijksweg N-342. Het is er nu wel druk, dus voorzichtig steken we over en gaan de Dalhuisweg in. Zachtjesaan klimmen we de Paaschberg op, dat hoort bij het gebied De Hooge Lutte met meerdere hoge heuvels. We wandelen over het erf van een boerderij (is hier toegestaan)

en moeten Castor vermanen dat hij niet achter de kippen aan mag jagen. We houden hem voor de zekerheid maar even aan de lijn.

Een koppel jonge kalveren loopt nieuwsgierig tot aan het einde van het weiland mee en dan gaan we steil omhoog de Paaschberg op. Bovenop hebben we een prachtig uitzicht over het Twentse Landschap en ook het Twentepad en het Fabriquerspad komen er hier bij. Het Fabriquerspad is genoemd naar de kooplieden die in de 18^e en 19^e eeuw de totale productie van ruwe katoen tot eindproduct in handen hadden en fabriqueurs werden genoemd. Zij waren de voorgangers van de textielindustrie in Twente. Het pad maakt een rondje door Twente en een gedeelte door het aangrenzende Duitsland.

Wij gaan verder over oude kerkpaden die hier nog veel voorkomen en veel over boerenerven gaan die opengesteld zijn. Omdat het recht van overpad geldt worden als traditie deze kerkpaden éénmaal per jaar afgesloten, maar daar hebben wij geen last van omdat dit op de oudejaarsdag is.

Na het passeren van boerderij Duivendal dalen we af naar beneden en dan is het via de Hoge Haviksweg en de Hanhofweg nog maar een klein stukje naar de camping die aan het Noaberpad ligt.

Om 12.00 uur zijn we terug en hebben de hele middag om lekker te luieren in de schaduw. Piet haalt in de loop van de dag met

de fiets de auto op en we maken een planning voor de volgende dagetappes. Dat is nog een hele puzzel omdat we geen camping langs de route kunnen vinden die een beetje met onze dagafstand overeenkomt. Uiteindelijk komen we er wel uit als we een etappe maken waarbij

Janny onderweg een tijdje moet wachten terwijl Piet de auto wegbrengt. Zoals bijna overal is het openbaar vervoer geen goed alternatief bij het LAW-wandelen

DE LUTTE – GLANERBRUG 19 km

We rijden via Losser naar Glanerbrug en parkeren de auto op de Schipholtweg wat aan onze wandelroute ligt.

Om kwart over acht zijn we al op pad, want het wordt weer erg warm. De markeringen volgend gaan we een

woonwijk in, gaan over een houten brug van de Glanerbeek en zijn 'willkommen im Kreis Borken' in Duitsland. Langs Gasthof Gleis volgen we de beek door

een bosje en langs een hertenkamp tot de grote verkeersweg in Gronau. Aan deze weg staat het hoofdkantoor van Euregio, een Europees samenwerkingsverband op economisch gebied. Het Noaberpad is ontstaan uit het vroegere Euregiopad.

Even later passeren we een gloednieuwe spoorlijn die van Enschede naar Munster moet gaan lopen.

Deze was er vroeger ook al, maar raakte in de vergetelheid met de aanleg van snelwegen. Nu wordt de lijn weer nieuw leven in geblazen en later in het jaar heropend. In dezelfde Viefhuesstrasse, waar nu een architectenbureau is gehuisvest, stond vroeger een beruchte jeneverstokerij, waar brandewijn uit aardappelen werd gestookt.

Het verhaal gaat dat de dronken kerels met ijzeren kettingen werden vastgeklonken aan een zware eiken paal en later op kruiwagens werden afgevoerd.

Nu is alles vredig en rustig, zeker als we over een smal paadje bij grenspaal 76/849N Nederland weer binnenwandelen. De grenspalen die hier staan zijn al erg oud, sommige zijn al in het jaar 1548 geplaatst en zijn nog in goede staat. De als een zwerfkei ogende grenssteen nummer 20 is de oudste in gebruik zijnde grensmarkering en men veronderstelt dat die tussen 1450 en

1500 is gemaakt. Veel grenspalen hebben twee nummers, wat nog komt door de vroegere koninkrijken aan de oostgrens. Een bijzondere grenssteen is te vinden bij het dorp Overdinkel. Het is een driehoekige steen en heeft drie nummers; N° 87 uit het jaar 1766, N° 862 als laatste steen uit het jaar 1818 en N° 1 van de serie tussen het Koninkrijk Hannover op

de grens van het Bisdom Munster, Grafschaft Bentheim en de Provincie Overijssel. Bij Glane staat het voormalige klooster St. Olaf wat nu de hoofdzetel is van de Syrische Orthodoxe Kerk in West-Europa dat gesticht werd na de komst van vele

Christen Turken als gastarbeiders in de textielindustrie. Het heeft een prachtige toegangspoort. Op de Glanerbrugstraat vinden we een mooie plek om een koffiepauze te houden, gaan dan een zandpad op en volgen daarna door het bos de slingerende Esbeek.

Op de Bredelweg ontsiert een immens grote autosloperij het fraaie landschap maar ook deze mensen willen een boterham verdienen. Vlak voor het Oldenzaalscheveen komen diverse fietsers ons tegemoet. Het zijn allemaal deelnemers aan de Fietsvierdaagse van Enschede wat is te zien aan de vlaggetjes op de fietsen. Ze zullen de hele dag om onze route heen kruisen en het wordt telkens drukker op de weg en de smalle bospaden De picknickbanken zijn rond de middag allemaal bezet dus voor een korte rust zetten wij ons neer op een paar omgezaagde bomen.

Het Oldenzaalscheveen is een behoorlijk groot natuurgebied met mooie stukken heide die volop bloeien. Het is wel drukkend warm in de bossen en we zweten heel wat af. Aan het einde van het gebied - dat is zo voor ons omdat we vandaag in 'tegengestelde' richting lopen - staat de monumentale Judith Hoeve, die

in 1912 gebouwd is. Op een steen staat vermeld dat Judith Geertruid Blydenstein op 27 november 1912 de eerste steen heeft gelegd. De boerderij was de eerste van het landgoed De Snippert ten behoeve van de ontginning van het veengebied.

We steken de verkeersweg Oldenzaal - Losser over en slaan de Winkelscholtweg in. Het natuurgebied Boerskotten is ook een mooi groot bos dat echter doormidden wordt gesneden door de A-1, de nieuwe snelweg naar Duitsland. Er zijn wel een aantal wildviaducten aangelegd.

Nog steeds is het druk op het bospad met de vele vierdaagse fietsers en we houden Castor maar kort aan de lijn om geen ongelukken te krijgen. Nog even een klein paadje parallel aan de snelweg en dan steken we een groot viaduct over waar ook de spoorlijn onderdoor gaat. Een mooie houten wandelwijzer geeft de diverse richtingen aan van de verschillende wandelroutes die hier ofwel bij elkaar komen of van elkaar weggaan. De Toddenweg en het Fabriquerspad gaan naar Oldenzaal

en wij kunnen lezen dat het naar Nieuweschans - waar we vandaan komen - 195 kilometer is en de afstand naar Emmerich - wat we deze vakantie hopen te bereiken - is nog maar 164 kilometer.

Helaas zal dat door trieste omstandigheden niet lukken, maar dat weten we later pas.

Een paar andere wandelaars zijn de weg een beetje kwijt en roepen onze hulp in. Met behulp van de stafkaart kunnen we ze aanwijzen hoe ze op de juiste route komen en wij vervolgen onze weg naar De Lutte dat nog maar een paar kilometer is. We komen precies achter de kerk uit en lopen er omheen en zijn in het centrum van het dorp.

Het dorp De Lutte is van oudsher een grensdorp met winkeltjes waar vroeger de Duitsers koffie en sterke drank kwamen kopen. Verder is het bekend van Kardoes de Hellehond, een figuur uit de Germaanse mythologie, die bij de boeren bekend stond als spookdier en als hij daar gezien werd, betekende dat vaak een aankondiging van de dood. Ook werd hij waargenomen op de kerkhoven. Er staat op het plein voor de kerk een groot standbeeld van de Kardoes hond.

Rondom het plein is het nu gezellig druk en de terrasjes allemaal vol. Bij de ijssalon vinden we toch nog een

plekje en we genieten van een grote sorbet. In de Supermarkt doen we wat boodschappen voor het dagelijkse eten en drinken dat in de rugzakken meegaat en

wandelen langs het VVV dat in een mooie boerderij is gehuisvest. Voor de ingang ligt een grenssteen met het nummer 18 en Piet moet natuurlijk weten hoe die daar terecht is gekomen. Helaas weet men dat niet dus moeten we dat nog eens navragen bij onze grenspalenkennissen.

We wandelen het dorp uit, terug naar de camping. Niet vergeten

dat de auto nog opgehaald moet worden en gelijk eens kijken waar deze op de volgende etappe achtergelaten kan worden.

Winterwandeling van de OLAT, zondag 20 januari te Nijnsel

Piet Royakkers

Vanmorgen ben ik vroeg uit bed, om me rustig voor te bereiden op de winterwandeling van de OLAT in Nijnsel. Vanmiddag moet ik om halfdrie weer thuis zijn, om te kunnen deelnemen aan een gildenbijeenkomst.

Ik start daarom al, met dispensatie, om 8.15 uur vanaf 'De Vresselse Hut' op de 20 km. Het is wel zwaar bewolkt, maar toch goed wandelweer.

Rondom Nijnsel en de verdere omgeving is de natuur prachtig. Speciaal het Vressels Bos en Mosbulten zijn natuurjuweeltjes.

Het Vressels Bos is één plantenparadijs. Men vindt er

hazenputten en oude putten op voedselarme en voedsel-

rijke grond. Je kunt er een bijzondere beenbreuk ontdekken tussen het pijpenstrootje en de dopheide. In de drassige laagte van de hazenputten groeien, op veenmoseilandjes in de beschutting van het omringende bos, plantjes als: lavendelhei, kleine zonnedauw en veenbes. Naast deze plantenpracht is het gebied ook rijk aan amfibieën en broedvogels zoals: dodaars en zomertaling. Rond 1900 bestonden de Vresselse bossen hoofdzakelijk uit naaldbomen, hoofdzakelijk geschikt voor de houtbouw. Door aanplant van verschillende soorten loofbomen is de natuurwaarde sterk verhoogd, waardoor het bosleven ook is toegenomen. Om dichtgroei te voorkomen, lopen er hooglanders en pony's, die er zo'n 60 ha begrazen. Door het graasgedrag van deze beesten is er een gevarieerdere overgang gekomen van hei naar bos. Dit is vooral belangrijk voor insecten en vogels, zoals de geelgors of boomleeuwerik. Dode takken, die blijven liggen, worden door de dieren ongemoeid gelaten. Zij bieden onderdak aan allerlei soorten leven. Als het dode hout ten slotte is vergaan, biedt het weer een rijke voedingsbodem voor nieuw groen. We lopen vervolgens ook door Mosbulten. Dit is een voormalig landbouwgebied, waar men nu de natuur zijn vrije gang laat gaan. Het gebied is zeer drassig, en omdat het de laatste dagen nogal heeft geregend is de bodem zo nat geworden dat hij bijna niet meer begaanbaar is. Je moet werkelijk van de ene pol naar de andere springen om droge voeten te houden. Vooral op het laatste stuk moeten we een flinke omweg maken, over

het naastgelegen weiland. Maar ook daar was het niet best en het lukte ternauwernood er droog doorheen te komen. Zodoende werd het weer een echte OLAT-wandeltocht. Natuurlijk had onze vereniging geen schuld aan de oevervloed aan regen en het drassige veld. Al doende komen we uiteindelijk bij de caférust in Breugel waar de koffie en boterhammen er goed in gaan. Na een half uurtje rust ga ik weer verder en kom dan bij de laatste verzorgingspost waar een medewandelaar uit Son vrolijke muziek blaast op zijn doedelzak. Dat alles laat de soep goed smaken. Om ongeveer halfdrie bereik ik de finish, waar ik nog enige bekende wandelaars mag ontmoeten. We zijn het er over eens dat het een zware tocht is geweest. Voldaan rijd ik naar huis en ben nog mooi op tijd voor de gildenontmoeting....

Omzwerving door wandelland

Door: Ad van Asten

Het was nogal druk

We begonnen deze wandelperiode met een commissiebijeenkomst van onze LPS, dat zijn de mensen bij OLAT die het lange afstandwandelen en de wedstrijd- en prestatietochten in goede banen proberen te leiden. We bespraken de eerste eisen om onze Lustrumtocht in mei de juiste basis te geven. Zo verdient vanaf nu het parkoers vanaf St.-Oedenrode naar Eersel onze volle aandacht. Jan van de Ven en ik kregen de opdracht dit voor onze rekening te nemen. Theo Tromp neemt de afstanden voor de Kempenlandtocht voor zijn rekening en coördineert de recreatieve trajecten voor de 40-20-10 km. Tevens stelden we de tochten vast die meetellen voor ons clubkampioenschap en bepaalden hoeveel punten er te verdienen zijn. Het schema stond al in ons vorige boekje.

Het was ook meteen raak met het parkoers voor de wegwedstrijd in maart, waarop we de laatste jaren onze afstanden afwerkten. Dat parkoers is niet meer bruikbaar omdat er door de gemeente St.-Oedenrode 21 verkeersremmers zijn aangebracht. Met nog slechts enkele weken te gaan was het wel kort dag om een nieuw parkoers te vinden dat voldoet aan de normen. Maar de jongens van de LPS zijn vindingrijk en Rooi is groot. Er kwamen enige suggesties en Henk Plasman testte een parkoers uit dat ons aanspreekt.

Op een zaterdagmorgen meten Theo en ik het traject op en komen tot 2.302 meter. De Holm in Olland is bereid om de wandelaars te ontvangen en ook de heer Koolen, die aan het parkoers woont, is direct genegen om ons enige plaats te bieden voor faciliteiten tijdens de wedstrijd.

Diezelfde middag bezoeken Theo en ik de vakantieboerderij in Wintelre, waar veel Nederlandse snelwandelaars bijeen zijn voor het trainingsweekend. Dit 11^e

OLAT-weekend is zeer goed bezet en Henk Plasman en zijn medewerkers hebben alle kans er flink tegenaan te gaan, bovendien werkt het weer goed mee. Wij kunnen de snelwandelaars zo direct van de wijzigingen op de hoogte brengen. Als u dit leest is een en ander meteen een feit.

Tussen de bedrijven door zijn we op zaterdag 19 januari in Geldermalsen voor een co rdinatiebijeenkomst van alle lange afstandverenigingen in Nederland. Een week daarvoor waren we als Sectiebestuur ook al bijeen in Utrecht om deze bijeenkomst voor te bereiden. Pas is het Lange afstandprogramma voor 2002 in een handig boekje vastgelegd of we bekommeren ons alweer om het programma voor het volgende jaar. De meeste verenigingen hebben hun schema klaar en we konden dan ook tot een duidelijk concept komen. In mei en juni 2003 zullen uw schoenen het extra zwaar te verduren krijgen.

Zeer verheugend is dat de KNBLO in haar periodiek Op Goede Voet en in het Vierdaagse Magazine ruimte beschikbaar heeft gesteld voor het lange afstandwandelen. Eindelijk krijgt onze sport dus de aandacht die ze verdient. Naast de publiciteit in het bondsblad zal Theo Tromp een internet-site opstarten die speciaal de lange afstandwandelsport gaat belichten. Wij houden u op de hoogte.

In ons vorige boekje zochten we tevergeefs naar een verslagje over de OLAT-winterserie in Nijnsel en omstreken. Natuurlijk had ik wel iets op papier kunnen zetten, maar de ruimte in ons clubblad was een beetje te krap. Naast de bijdrage van onze cultuurhistoricus Piet Royackers, hier ook een impressie over hoe het verder ging door mijzelf opgetekend.

OLAT Winterserie, Nijnsel

Voor zondag 20 januari is de start van de 3^e winterse-rietocht van OLAT gepland in 'De Vresselse Hut' te Nijnsel, gelegen aan een secundaire weg tussen Son en St.-Oedenrode. Voor 'ons' is het een thuiswedstrijd. Omdat Dini meehelpt op het startbureau zijn we al om iets voor halfacht aanwezig. Het was maar vijf mi-nuutjes met de auto om er te komen, maar wel donker en dus opletten.

Het is behoorlijk druk in de flinke zaal, en omdat het de eerste ontmoeting dit jaar is worden er ook nogal wat handjes geschud. Het inschrijfgeld wordt betaald in Euro's, toch vreemd om met die muntjes te betalen. Ik

denk dat ik de volgende keer 'het geld' alvast gepast meeneem.

Ook Piet is mooi op tijd aanwezig en als de eerste drukte weg is, gaan we achter de meute aan. Het grote voordeel van een startlocatie ergens achteraf is dat je ook meteen in de vrije natuur kunt gaan zwerven.

Via zandpaden komen we terecht in het Vresselsbos, dat eigendom is van Staatsbos. Er lopen dieren rond, dus om op het terrein te komen moeten we eerst een klaphekje door. Verspreid tussen de bomen liggen enkele vennetjes, maar wat het meest opvalt zijn toch de 'kale plekken' waar onlangs heel wat bomen zijn 'omgedaan'. Dat rooien van bomen schijnt dit jaargetijde 'in te zijn'.

We zijn amper op dreef of het oranje tentje met de verzorgers doemt al op. Omdat deze mensen al in alle vroegte voor ons in de weer zijn nemen we een bekertje 'hotchoc'. Ook het 'wachthuisje' is al bezet, en pelgrim Sjef kan niet nalaten om een 'ingezetene' even op een roffel te trakteren!

Na het bosgebied lopen we enige tijd langs landbouwgronden onder Mariahout en bereiken dan een nieuw 'natuurterrein' Mosbulten. Dit gebied is aangelegd ter compensatie van het A50 traject dat westelijk van Son nogal wat ruimte heeft opgeëist. We wandelen nu niet op de 'bulten', maar over het mos en dat heeft vandaag wel iets van een moeras.

Een maandje geleden nodigde Ad Verbakel me uit om een middagje met hem het terrein te verkennen en daarom ben ik op de hoogte van wat ons vervolgens te wachten staat. Om op een OLAT-manier in het dorpje Breugel te komen is enige improvisatie nodig. Het buitengebied is daar 'nogal' drassig en de landeigenaars hebben soms nog wat meer nodig dan ze al ruimschoots bezitten. Dus alle veelbelovende paadjes lopen uiteindelijk dood. Ad heeft echter zijn keuze bepaald en we 'mogen' op deze zondagmorgen de uiterwaarden van de Breugelsebeek uitproberen. Deelnemers vanaf de 20 km

tot en met de 40 km hebben het mogen meeleven. In Breugel is dan, na ongeveer 15 km wandelen en balanceren, de grote rust in café 't Veer. Als wij langskomen is het daar stampvol en na de controlestempel gaan we dan ook meteen door.

Aan een heel klein stukje historie wil ik hier niet voorbijgaan: *De namen Son en Breugel komen waarschijnlijk*

van het pre-Germaanse 'Sunna' dat aan de linker oever van de Dommel ligt, en 'Brogljo' een omheind jachtgebied dat op de rechteroever van

de Dommel ligt. De eerste bewoning stamt uit de tijd van 1000 na Ch. En 100 jaar later wordt er over een kerk in Son geschreven. In de middeleeuwen waren Son en Breugel bijna even groot, Breugel telde 12 huishoudens meer (153). Omdat Breugel daarna veel te lijden kreeg van plunderingen en brandstichting, bleef het de volgende eeuwen snel achter in groei. Rond 1700

had Son vier schepenen, die het bestuur en de rechtspraak regelden. De acht wijken ondersteunden elk met één afgevaardigde het plaatselijk bestuur. Na de Franse tijd werden Son en Breugel samengevoegd tot een gemeente. Het wapen bestaat uit een gouden zon in een blauw veld. Lang bleef het inwonertal rond de 1500 schommelen totdat de Sonse Hei (droppings Market Garden) werd ontgonnen. 'Vreemd volk' nam vanaf 1970 het heft in handen en thans is het inwonertal bijna 15000.

Onze wandeling gaat verder door de Dommelpas en langs een dierenparkje naar Son. We buigen af en gaan dan langs een 'dooie' aftakking van de Dommel dwars

door 'De Sonse Bergen'. Natuurlijk wil ik jullie niet jaloers maken, maar toch wil ik wel even kwijt dat in deze omgeving jullie maandelijks clubblad ontstaat. Kan een redacteur zich een betere entourage wensen! We mopperen ook meestal niet!

Via het voetgangerstunneltje gaan we verder door de Sonse regio. Niet onaardig om door te wandelen is het Harde Ven om dan langs de vijver in 't Zand te komen. Op de heenweg krijgen we vervolgens het hele bosgebied, inclusief de Nieuwe Heide tot Best, te bewandelen.

Ik moet Ad Verbakel een pluimpje geven, hij had mijn 'dagelijkse wandelstekje' niet beter in kaart kunnen brengen. Vluchtig brengen we een bezoek aan de overzijde van het kanaal en zien dat het rond Aqua Best be-

hoorlijk druk is. Het laat zich raden of de bezoekers speciaal geïnteresseerd zijn in het speelpaleis of het paviljoen!

Onze verzorgingswagen staat opgesteld bij een historische plaats. Velen nemen dan ook even de tijd om de herinneringsplaquette te bezoeken die hier is geplaatst

ter nagedachtenis aan de heldhaftige dood van een van onze bevrijders: Joe Mann.

We krijgen daarna nog enige bosdreven te bewandelen en ronden een enkel bosvennetje voor we aankomen bij een voormalig mobilisatiecomplex. Sinds een paar jaar is hier het bevrijdingsmuseum 'Bevrijdende Vleugels' ondergebracht. Het museum dat nog in opbouw is moet toch al een 'mooie indruk' geven van de gebeurtenissen die volgden op operatie Market Garden.

Ofschoon het bij OLAT gebruikelijk is om tijdens de winterserie caférusten als extra service op te nemen in de route, was hier toch een voorbehoud gemaakt dat niet door iedereen werd begrepen, ook de organisatie zelf had het een en ander niet helemaal 'onder controle'. Omdat we er nu toch waren, betaalden we de €2.50 inclusief de 2 frisdrankjes die we ons in de vorm van koffie goed lieten smaken. Good old Thieu zit er ook, alsof hij wist dat we nog zouden komen. Ondertussen 'genieten' we van wat schiettuig en een ferme buste van de uitvinder van de Kennedymarsen.

Weer op weg komen we in een omheind gebied. Hier lopen twee 'wilde koeien', die volgens sommigen niet altijd vreedzaam reageren op koeioneerderijtjes, maar wel nuttig zijn voor de begrazing van de omgeving rondom 'ons' Oud Meer, waar de pre-Germanen waarschijnlijk nog visjes vingen, maar waar nu een piering niet eens het leven heeft. Trouwens, we hebben die wilde koeien ook nog gezien, ze keken niet eens op! Dan moeten we even 'een vlekje in onze natuur wegwerken', ik maakte in het begin al gewag van een compensatieterrain voor de verwezenlijking van de A50 rondweg bij Son. Het zij zo, en moge de vruchten ervan spoedig een verrijking zijn voor ons allen.

We trekken verder door het wat heuvelachtige bosgebied, lopen enige ogenblikken later langs de Genti-aanlaan, het laatste 'struikelblok' naar de rondweg, steken bij de verkeerslichten de N265 over en komen op Wolfswinkel. Hier wandelen we op een 'onbekend' paadje en hoeven daarom slechts een stukje langs de

Sport Service Brabant.

Ik stelde al wat drukte in m'n verslaggeving in het verschiep:

Hein maakte in ons vorig clubblad reeds melding van het scannen van onze vereniging. We hoefden niet lang te wachten en van Marinus, onze voorzitter, kreeg ik het verzoek ook bij deze scan aanwezig te zijn. Het bestuur zal later nog wel komen met een algemene conclusie die in april/mei wordt verwacht. Eigenlijk had ik geen rekening gehouden met het grote aantal vragen, dat afgevuurd kan worden om een toch simpele organisatie als de onze te doorgronden. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Sport Service Brabant op aanvraag van de gemeente Sint Oedenrode. Vooruitlopend op het eindrapport wil ik hier in het kort een klein onderdeel van het onderzoek ter sprake brengen. Het betreft de communicatie binnen onze vereniging en naar buiten. In de

De Bossche 100

Nee, we waren geen deelnemer aan deze Brabantse Klassieker, daartoe voelen wij ons niet geroepen. Wel zijn Piet en ik al jaren van de partij om voor de organisatie een handje uit te steken bij het beprijen van de route.

De laatste jaren wordt ons geregeld het eerste traject toegewezen. Enkele jaren ging de aanloop van zo'n dikke 30 km altijd langs de Bergse Maas, soms zelfs over Gelders grondgebied. Dit jaar hield de familie Martens het echter puur Brabants. Regina sr stond al een tijdje in De Moer op ons te wachten. 'Ons smoesje' dat in Son de brug dicht was, werd lachend aanvaard en 'in vliegende vaart' bracht zij ons naar 'De Fuik' in 's Hertogenbosch.

Goed halfnegen hing de startpijl op z'n plaats. Vrolijk zwaaiend verdwijnt Regina dan naar andere oorden. Het pad voor pijlers gaat echter niet altijd over rozen, zo merkten wij na zo'n tien minuten pijlen ophangen.

drukke weg naar Rooi. Al vlug 'mogen' we daarna rechtsaf en komen bij de Dommel. Volgens Piet, hij kan het weten, was hier vroeger een watermolen, nu is alles weer puur natuur in deze Dommelvallei. De OLAT-verzorging heeft hier vanmorgen al 'het tentje' opgezet en voorzag vervolgens iedereen van een heerlijk bakje erwtensoep, die ook wij ons goed laten smaken. Het verpozen is echter van korte duur, want het beloofde slechte weer begint nu druppelsgewijs uit te pakken. De laatste loodjes naar De Vresselse Hut zijn slechts van korte duur. Gezien de nog aanzienlijke drukte is het daar een 'mooie' dag geweest voor zowel organisatie als horeca. We blijven ook nog even, want buiten is het inmiddels geen weer meer. Een mooi aantal van 885 wandelaars wist de weg naar de 3^e uitvoering van de 35^e OLAT-winterserie te vinden.

Zal onze 4^e tocht in Bladel weer eens voor een verrassing hebben gezorgd?

moderne tijd waarin we nu leven is communicatie van 'levensbelang'.

Welke waarde moeten wij hechten aan o.a. het clubblad binnen onze vereniging, hoe ervaren wij het meer van deze tijd zijnde communicatiemiddel: Internet, en wat mag en kan onze eigen site daartoe bijdragen richting 'onze doelgroep'; kortweg gezegd: hoe intensiveren wij bij OLAT het item *Public Relations*.

Sport Service Brabant kan ons hierin adviseren. Het onderwerp ligt bij ons bestuur, of het wordt uitgewerkt ligt aan ons. Als uw interesse is gewekt, informeer dan even bij het bestuur naar de keuzes die daarbij mogelijk voor u zijn weggelegd. Daarna kunnen wij met Sport Service Brabant een afspraak maken voor een verdere aanpak van het veelzijdige onderwerp: communicatie!!

Alhoewel de beschrijving aanvankelijk mooi klopt met de door 'ons' gekozen richting, blijkt toch dat we de tweede pijl al meteen aan de overkant van de Kooikersweg hadden moeten weghangen. Als ik dan in de verslaggeving over de tocht door Klaas en Sjef lees dat de wandelaars in een vroeg stadium een drukke verkeersweg overstaken, om even daarna op hun schreden te moeten terugkeren, dan is hen dat niet kwalijk te nemen. Zelfs wij kwamen er op klaarlichte dag niet altijd uit. Maar gelukkig, het stukje stadswandeling is slechts van korte duur.

Er is gekozen voor een nieuw traject dat ons door een mooie omgeving voert. Het Drongelense kanaal is voortdurend de leidraad. Niet te moeilijk, en eigenlijk missen we de nodige modder. Dat wordt wel anders als we eenmaal bij de bewaarinstelling zijn aangekomen. Bij Cromvoirt laten we het kanaal los en gaan aanvankelijk enige veld- en daarna bospaden volgen. 'Eng' is

---

het op een gegeven moment voor ons niet, maar we kunnen ons voorstellen dat als je 's nacht op een donker bospad loopt en er ligt plotseling een boom voor je voeten, het wel even schrikken is, maar als je daarna nog vier of vijf van die knapen op je weg vindt is dat ook geen probleem meer.

Nu krijgen we een traject dat goed is voor zondagmiddagwandelaars en er is voorlopig geen enkel probleem meer te voorzien voor hen, die vannacht in ons voetspoor zullen volgen. Een rustig fietspad leidt ons door de prachtige omgeving van de Drunense Duinen, langs 'De Rustende Jager' en 'Bosch en Duin'. Even een klein probleempje omdat het Paddonummer niet klopt, maar daar zullen de wandelaars deze nacht geen moment van wakker liggen. We vervolgen het fietspad door het bos, richting Kaatsheuvel. Op een gegeven moment passeren we een zuiltje dat als oorlogsmonument staat aangeduid. Even verderop moeten we abrupt, via een oneffen paadje een talud af en komen dan bij een café, gelegen langs de provinciale weg tussen Kaatsheuvel en Loon op Zand. Even gaan we richting Loon en duiken dan opnieuw het bos in. Nu is het

Op verkenning

Mijn wandelmaat Piet vroeg me onlangs of ik hem wilde vergezellen tijdens een verkenning op het nieuwe traject van het Hertog Hendrikpad. Gretig maakte ik van deze uitnodiging gebruik.

De paden hebben altijd mijn warme belangstelling gehad en ik volg de ontwikkelingen dan ook graag op de voet.

Piet van de Laar is een van de vele markeerders die op de twee OLAT-wandelpaden: Graaf van Hornepad en Hertog Hendrikpad, bepaalde trajecten controleren en van de nodige kleurtjes voorzien.

Het Hertog Hendrikpad is toe aan vernieuwing omdat de vorige uitgave uitverkocht is.

Persoonlijk vind ik het jammer dat niet is gekozen voor een totale opwaardering van deze rondwandeling bij Eindhoven. Als katekening kan ik nog vermelden dat Piet de route van het Hertog Hendrikpad in z'n totaliteit reeds 37 maal heeft afgelegd, en ik mocht hem daarbij 17 keer vergezellen.

Op het laatste moment is nog een aanpassing op de route doorgevoerd. Men besloot dat er bij Nuenen iets moest veranderen aan het traject. Niet dat het bestaande parkoers vanaf het viaduct over de A270 niet meer zou voldoen, integendeel dat traject wordt zelfs in ere gehouden als een 'van Goghvariant' tot en met de aansluiting op de variant die nodig is omdat Hooidonk eruit ligt. Ingewikkeld, maar het zij zo!

Erg opvallend bij deze 'van Goghvariant' is de markering, die mede wordt begeleid door de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer uit 'een stad op afstand'.

Jammer vind ik dat niet is gekozen voor een aanpassing bij recreatiepark Enode; de passage door het tentoonstellingsbosje is gehandhaafd terwijl dit stukje door het

gedaan met de geplaveide wegen. De ene modderpartij volgt op de ander. Het is nu op je tellen passen, zeker als er pas in het bos gerooid is en je moet na het negeren van zoveel kruisingen juist op die ene linksaf, ook al ligt die niet op de goede plek! Waar de geur van pas geplukte prei het sterkst is, plaatsen wij een pijl als teken dat ook zij de juiste keuze maakten!

Hierna komen nog enkele bospaden die ons achter langs het landgoed Huis ter Heide leiden. Rechts ontwaren wij een 'optrekje' te midden van golfgreens. Je zult daar als kostwinning moeten gaan slapen.

Dan nog wat asfalt, een zijstraat en we zijn in De Moer. Net op tijd, want het begint te regenen.

Het was dit jaar weer een mooie tijdverpozing, bezig te zijn voor de Bossche 100. Een Brabantse Wandelklassieker van allure. Ook met dank voor de verslaggeving over de tocht in ons clubblad door Klaas en Sjef. En voor degenen die het nog niet weten, het was de 15^e uitvoering en alles wat u graag nog meer wilt weten over de historie, deze uitvoering en de volgende, kunt u vinden op: <http://members.home.nl/b100>

bos voortdurend in beweging zal zijn, en de markering zowel als de beschrijving in de toekomst slechts betrekkelijk zal blijken. Een groot deel van de zomermaanden is dit ook afgesloten gebied.

Eerder volgden we al de nieuwe lijnen naar Sterksel, maar nu verken ik, samen met Piet, het groene traject van ongeveer 12 kilometer nabij Nuenen.

In eerste instantie is het geen onaardig stekje waar we doorheen wandelen. Bij veel wandelaars zal het herkend worden van de Kempische wandeldagen wanneer ze onder de bomen dwalen, over de lanen op de Papenvoortse Heide. Waar sporadisch is gekozen om van de rechte lanen af te wijken en eens een zijpaadje in te slaan om bij een of andere 'vreemde kuil' uit te komen, zal dat zeker worden gewaardeerd door de avontuurlijke wandelaar.

Op een zeker moment naderen we zelfs een heus ven, en samen met het dan volgende restant van de eens zo grootse Geeneindse Heide, is mijn eerste indruk van dit parkoers wel beschreven.

Even doen we nog Gerwen aan, en het is goed om te weten dat daar een geregelde busdienst (Uden/Eindhoven) passeert. Nog zo'n origineel weggetje van de Kempische wandeldagen brengt ons dan bij De Rullen en het zou mijns inziens niet onvoordelig voor het vervolg van de route zijn geweest als hier gekozen was voor een snellere verbinding richting Nederwetten.

Hoewel nog vele kilometers zijn te gaan door heerlijke kleinoden in onze Brabantse natuur, zal op den duur toch blijken dat het voor sommigen een stap te ver zal blijken te zijn te wandelen in de Breugelse Beemden of door de Hooidonkse Akkers, wanneer moeder natuur

weer eens te kwistig was met het hemelwater. Het lijkt me beter hier mijn impressie te stoppen. U zult zelf on-

getwijfeld ook op verkenning gaan op ons Hertog Hendrikpad, ik wens u daarbij veel wandelgenoege.

Met Constant - op stap

Kastelentocht te Amerongen

Op zaterdag 26 januari 2002 organiseerde Comité Euraudax Utrecht een wandeltocht vanuit het dorps huis te Amerongen. De start vond plaats om 10.00 uur. Al gauw zagen we hoge toren van de Nederlands Hervormde kerk St. Andries.

Deze kerk, met een grotendeels laatgotisch schip uit de 15e eeuw, is gebouwd aan De Hof, een schilderachtig plein, dat omringd wordt door lindebomen. De toren, naar voorbeeld van de Dom in Utrecht, is er een eeuw later bijgebouwd en is 48 meter hoog. In de kerk

vindt men de wapenschilden en de graftombe van Goert van Reede van Amerongen en zijn vrouw Geertruid van Nijenrode, wat getuigt van de verbondenheid met het kasteel.

Na passage van de kerk liepen we nog langs meer monumentale gebouwen en over graspaden langs de muur van het kasteel Amerongen met uitzicht op het kasteel. Kasteel Amerongen is gesticht in 1286. De eerste bezitters waren Borre en Diederik van Amerongen. Later ook Floris V. Er hebben vele familieoorlogen gewoed rond de ridderhofstad. Op 21 februari 1673 liet de hertog van Luxemburg de burcht volstouwen met takkenbossen; slechts één lontje was nodig om binnen 10 minuten het hele kasteel in lichterlaaie te zetten. Rond 1900 werd het kasteel herbouwd. Nadat we het kasteel waren gepasseerd bereikten we de Amerongse Bovenpolder en wandelden vervolgens langs de uiterwaarden van de Rijn en de Amerongse Berg. Beide zijn natuurgebieden, die zich uitstrekken vanaf de top

van de stuwwal (69 m) tot aan het water van de veel lager gelegen Neder Rijn. De overgangen van droog bos naar uiterwaarden zijn duidelijk herkenbaar. Het Amerongse Bos ligt op de zandgronden van de Utrechtse Heuvelrug en is één van de oudste (her)bebossingen in Nederland. Een perceel grove den-nen dateert uit 1770. Opvallend in dit gemengde bos zijn de majestueuze beukenlanen. Bijzonder zijn ook de ambachtelijk gerestaureerde tabaksschuren in het zuidelijke deel.

De Amerongse Bovenpolder bestaat uit uiterwaarden en hellingbossen, met ondermeer slangelook en bos-anemoon. We dwaalden daarna door een boswachterij en liepen daarbij over de flanken van de Amerongse Berg.

Na enige tijd bereikten we de bebouwde kom van Amerongen en gingen naar het dorps huis voor de grote rust.

Na de rust volgden we een parkoers dat ons naar de Bovenpolder leidde en waarvoor enig klimwerk noodzakelijk was, om vervolgens bij een begraafplaats te komen. We staken een drukke weg over waarna weer diverse beklimmingen nodig waren om via een boswachterij in Leersum te komen. In de kantine van de voetbalvereniging HDS was weer een rustpost ingericht.

Na deze rust wandelden we langs bosranden en andere natuurpleinen naar Zuylestein, waar we uitzicht hadden op het gelijknamige kasteel.

Het kasteel werd begin 1300 gebouwd. In maart 1945 werd het door een verdwaalde geallieerde bom volledig vernield. Het is nu een historische buitenplaats omgeven door bos, doorsneden door lanen met rechthoekige visvijvers. Het parkbos vormt de overgang naar weilanden met grote complexen essehakhout.

We liepen ook nog door het Zuylesteinse bos, waar het erg moerassig is.

Na een mooie wandeling kwamen we terug in het dorps huis. Het parkoers was sterk geaccidenteed. De 105 deelnemers aan deze wandeltocht kregen slechts een druppeltje regen over zich heen.

Winterserietocht WS'78 te Nijkerk

Op zaterdag 9 februari begonnen om 9.00 uur, vanuit het Restaurant 'Princesse' aan het Plein te Nijkerk, 413 wandelaars aan een wandeltocht die door WS'78 werd georganiseerd.

Nijkerk omvat het stadje Nijkerk en de buurtschap Nijkerkerveen. In 1222 werd de nederzetting Biddinchem door veenbrand verwoest. Er werd een nieuwe kerk gebouwd, waarbij de plaats Nijkerk ontstond. In 1356 werd de dijk langs de Zuiderzee aange-

legd en de polder Arkenheem aangewonnen. In 1413 kreeg Nijkerk stadsrechten. Het werd een vesting met drie poorten: Veene-, Holker- en Oosterpoort. Deze poorten bestaan niet meer, maar de namen leven nog voort. Door scheepvaart op de Arkervaart, gelegen tussen de plaats en de Zuiderzee, kwam de stad tot bloei. Tussen 1705 en 1720 werd op voorstel van een dijkgraaf de vaart verbeterd en een havenkom met schutsluis aangelegd. De stad werd meermalen geteisterd

door watervloeden; het laatst in 1916. In 1940 en 1945 lag Nijkerk in de vuurlinie. Er is toen veel verwoest, maar daarna is weer veel hersteld. In de 18e eeuw kende Nijkerk een grote bloei door de tabaksteelt.

In de Grote Kerk is het graf van Kiliaen van Renselaar te bezichtigen, hij was één van de stichters van New York. Even buiten Nijkerk ligt het stoomgemaal Hertog Reijnout, het is het enige nog werkende gemaal in Europa met buitenschepraderen.

Onze eerste kilometers gingen door het stadje en daarna langs sportvelden en door het landgoed Deuverden en daarna door Oldenaller. Dat is een landgoed met één uit 1655 daterend kasteel, met bijgebouwen, een park dat in Engelse landschapsstijl is aangelegd. Verder beslaat het een oud loofbos met lange lanen en enige landbouwgronden. Dit bestaat uit een kleinschalig kampenlandschap met akkers op de hogere delen en weilanden op de lagere gronden. Daartussen liggen veel bosjes, houtwallen en heideveldjes. Het landgoed wordt doorsneden door een aantal beken. Verspreid liggen er verder enkele fraaie, oude boerderijen. Het gevarieerde landschap is ideaal voor veel diersoorten en planten. Met name de houtwallen en de bosjes langs de beken herbergen veel bijzondere soorten.

Na Oldenaller volgden we de route langs boerderijen richting camping 'Elzenhoeve'. Op het parcours liepen we stukjes van het Zuiderzeepad: de LAW 8, op het traject Enkhuizen-Stavoren. Even was een voorrangsweg een obstakel, maar dan mochten we weer door de bosjes en over andere begaanbare paden naar Zwartebroek (gemeente Barneveld), waar bij Camping 'De Peer' de soep werd opgeschept.

Na de verzorging maakten we een slinger door Appel en trokken toen langs akkers en boerderijen naar het landgoed Meerveld, dat sinds 1636 als kloosterboerderij tot de zogenaamde kloostergoederen op de Veluwe behoort. De kloosters hadden hun bezittingen goed beschermd. Door een deel van de opbrengsten af te staan aan de Hertog van Gelre, kregen zij bescherming van deze landheer.

Meerveld ligt in een gebied dat deel uitmaakt van de Gelderse Vallei, waar de bossen overwegend bestaan uit vochtige loofbossen. Veel elzenbroekbossen ver-

toonden verdrogingverschijnselen, totdat het watersysteem van de Hoevelakensebeek werd veranderd. In samenwerking met het waterschap werd het waterpeil verhoogd en zijn veel jonge boompjes geplant.

We deden even Terschuur aan, maar al vlug dwaalden we weer langs weilanden richting Zwartebroek (bekend van ontginningen en turfsteken). Hier was de rust in dorpshuis 'De Belleman'. Na de rust zochten we weer de paadjes tussen de weilanden op in de buurt van Nijkerkerveen. Hier staan veel eeuwenoude beukenbomen langs de weg. Deze bomen zijn altijd in een paddenstoelvorm geknipt. De beuk stopt voor zelfbescherming al zijn energie in blad- en takkentooi. Hierdoor blijft de stam heel dun.

Na Nijkerkerveen vervolgden we de weg naar het landgoed Slichtenhorst. De oorsprong van die naam ligt in de hoogteverschillen in het gebied. Een 'horst' is een verhoging. Slichtenhorst duidt op een begroeide bodemverheffing in moerasgebied. Men treft hier nog veel fraaie boerderijen aan. Het zijn boerderijen die vroeger kloosterbezit waren. Ze hebben vaak de toevoeging Klein of Groot aan dezelfde naam. 'Klein' was belastingschuldig aan 'Groot', 'Groot' was op zijn beurt belastingschuldig aan het klooster.

Tussen diverse akkers door gingen we nu op weg naar het landgoed Ehrental.

In het begin van de 20^e eeuw kwam het toen 400 hectare grote gebied in bezit van de familie van Leeuwen Boomkamp. Sinds 1967 wordt de scepter gezwaaid door Pieter van Leeuwen Boomkamp. Deze man maakte met zijn bedrijf de overstap van stamboekvee naar akkerbouw. Thans is het bedrijf nog ongeveer 100 hectare groot.

In een schuur op dat terrein was de koffie/theepost. Na de verzorging wandelden we langs De Neude en Driedorp en passeerden enkele boerenerven. Even voor Nijkerk, kwamen we bij een fruitpost.

Niet lang daarna liepen we door het stadspark en passeerden het "Vrijheidsmonument 50 jaar vrede" om dan in het centrum van Nijkerk de finish te bereiken. Het was een mooie wandeltocht met veel afwisseling. Er stond veel wind en, op een enkele flinke bui na, bleef het droog met zelfs af en toe een zonnetje.

Een waar gebeurde anekdote...

Op donderdagmiddag voor de Grenzeloze Tocht spoedden Ad Verbakel en Hein Lenders zich naar Luyksgestel om de door hen uitgezette routes te gaan bejijlen. Hoe dichter ze de plaats van bestemming naderden, hoe dikker de laag sneeuw werd die daar de afgelopen dagen was gevallen. Ze besloten dat Hein de kortste afstand van ca 6,5 km voor zijn rekening zou nemen en Ad zou de resterende afstand van ca 8,5 km doen. De reden voor dit verschil in afstand is natuurlijk het wandeltempo dat beide heren in hun benen hebben. Tot aan de splitsing van de route liepen beiden samen. Met een 'tot straks' namen ze dan afscheid. Een be-

trouwbaar berekening leerde dat Hein ongeveer 20 minuten eerder op het volgende trefpunt zou zijn.

Toen dit tijdstip al ruimschoots was overschreden, begon Hein zich toch wel zorgen te maken. Hij stelde zijn GSM in gebruik, maar Ad beantwoordde die niet. Hij zal toch niet.....? Hein besloot om in tegengestelde richting Ad tegemoet te wandelen. Na enige tijd ontwaarde Hein bandensporen van een auto, die daar pas geweest moest zijn, bovendien stonden er nogal wat voetstappen. Hein begon zich nu werkelijk zorgen te maken. Er zal toch zeker geen ongeluk.....?

Uiteindelijk besloot Hein zijn GSM nogmaals te gebruiken, en ja hoor, Ad nam op.

Waar zit je? Er volgde een hele beschrijving van het landschap, maar Hein kon zich geen voorstelling maken van de plek waar Ad zich bevond.

Hein vervolgde zijn weg, terwijl hij voortdurend met Ad in verbinding stond. Op zeker moment draait hij rechtsaf en heeft uitzicht op een brede, kilometerslange bosweg, met aan het einde daarvan een geparkeerde auto. Daartussenin kon Hein vaag de contouren van een man herkennen. Dat zal zeker de chauffeur van die auto zijn, dacht Hein. Na een tijdje begon Hein toch iets te

vermoeden! Aan de telefoon zei hij tegen Ad: 'Ad loop eens naar de andere kant van de weg!'

'Woarum?' was het weerwoord van Ad. 'Doe nou maar!' zei Hein tegen Ad, maar weer kreeg hij te horen:

'Woarum?'. Hein gaf niet op, en zei rustig 'Ad, doe het nou maar', en zonder te weten 'woarum' ging Ad mooi naar de andere kant van de weg.

Waarschijnlijk had Hein het spelletje nog enige tijd vol kunnen houden, maar lachend meldde hij Ad zijn waarnemingen, en zo wisten onze beide markeerders, dat ze elkaar weer gevonden hadden en konden ze hun werkzaamheden in alle rust voortzetten.

DE 15^e BOSSCHE HONDERD VAN 25 OP 26 JANUARI 2002

DOOR: KLAAS BAKKER, OLAT DEELNEMER

Na een laatste training afgelopen zondag op de winter-serie van OLAT in Nijnsel, zijn wij er klaar voor om ook deze 15^e editie van de B-100 tot een goed einde te brengen.

Het weer is de laatste week nogal wisselvallig en aan de natte kant geweest. We zijn dus voorbereid op veel modder en onbegaanbare paden. De startplaats is al jaren dezelfde kantine van voetbalvereniging Concordia aan de Kooikersweg, achter het NS-station van 's Hertogenbosch.

De organisatie, Stichting De Bossche 100, die deze wandeluitdaging organiseert, haalt ons af bij het station. Niet dat we deze 1,5 km niet kunnen lopen, maar ze willen ons zo fit mogelijk aan deze wandeling laten beginnen. Zij weten immers wat ons dit jaar weer te wachten staat. Wij weten dat niet, maar hebben wel een vermoeden.

De routebeschrijving, die we krijgen als we ons melden, wordt goed bestudeerd.

De drie grote binnenrusten zijn op respectievelijk 32 km, 64 km en 83 km, met daartussen de nodige wagenrusten die we zeker niet zullen overslaan.

Het is druk in de kantine met supporters en leden van de voetbalclub, die een gezellige avond hebben. Wij moeten genoeg nemen met een paar kleine ruimtes en het voorportaal van de kantine, en dat valt niet mee met bijna 100 deelnemers.

Even voor 22.00 uur gaan we met z'n allen naar buiten, iedereen neemt zijn weekendtas mee, met daarin reservekleden, schoenen, enz, enz. Je weet van te voren niet wat je onderweg, tijdens zo'n lange wandeltocht, kan overkomen. De tassen worden in een vrachtwagentje gezet en zullen op de drie binnenrusten beschikbaar zijn. Na een korte toelichting door de organisatie over de route en nog een paar bijzonderheden waar we rekening mee moeten houden, vertrekken we met 98 deelnemers. Naast de Nederlanders zijn er enkele Engelsen en een grote groep Belgen die aan de uitdaging beginnen.

Eerst moeten we een stukje door Den Bosch, wij willen al te vlug de verbindingsweg tussen de A2 en A59

oversteken, dus moeten we terug en zien dan de pijlen die wel de goede richting aangeven. Een eind verder moeten we wel die weg oversteken en dan komen we op het fietspad langs het afwateringskanaal richting Cromvoirt.

Na 9 km zijn we bij de eerste wagenrust, daarna gaat het de donkere nacht in.

Ik wandel met twee deelnemers die lid zijn van de wandelvereniging Waalwijk '82. Eén van de twee is nogal kwistig met z'n zaklantaarn en niet lang daarna weigert die ook alle medewerking. Er zit toch een nieuwe batterij in, zegt hij, maar geen nieuw lampje zoals later de oorzaak blijkt te zijn. Nu heb ik in de afgelopen jaren wel geleerd om zelf ook een lichtje mee te nemen, dus voor mij is het verder geen probleem. De routebeschrijving neem ik nooit mee, dat is zo'n gehannes met een leesbrilletje, en nu kan ik andere wandelaars de schuld geven als we onderweg ergens verkeerd gaan. De route is trouwens heel goed gepijld, en als het toch ergens fout gaat is dat meestal omdat je anderen blindelings volgt.

We komen langs 'De Rustende Jager', één van de horecagelegenheden aan de rand van de Drunense Duinen. We volgen het fietspad verder tot 'Bosch en Duin' en gaan dan het bos in richting Kaatsheuvel. Hier komen we bij de derde wagenrust. Een eind verder moeten we weer het bos in en gaan over bospaden richting De Moer, waar de eerste binnenrust is. Deze rust is in café 't Moaske, welbekend van 'de 80 van de Langstraat', dan is hier na 70 km de laatste rustpunt. Nu vertoeven we hier tot 3.45 uur.

Ondertussen is er een stormachtige wind opgestoken, en vooral tijdens buien, die overigens niet veel voorstellen, is het toch even opletten. Niet veel verder missen we met een hele groep een afslag. Net over de brug moesten we een dijk af, onder de brug door en dan langs het kanaal verder. Dit werd even over het hoofd gezien.

Na een uurtje wandelen is het weer raak bij een vijfsprong, en er was nog ergens een doodlopend zandweggetje, dat we niet gezien hadden, maar waar we wel in moesten. De pijlen hingen er ook, maar in het don-

ker, zelfs met een lantaarn, zijn dergelijke punten soms moeilijk te vinden. Hierna komen we, na ruim twee kilometer, op een geluidswal terecht waar nergens pijlen te zien zijn. Op verschillende plaatsen kun je naar beneden de wijk in, maar we blijven de wal volgen en na 800 meter komen we bij een kruispunt met verkeerslichten en treffen daar ook weer pijlen aan. Iets verder is de vijfde wagenrust op 48 km.

Hierna zijn er geen moeilijkheden meer. Het begint langzaam licht te worden en om 9.00 uur lopen we de tweede grote rust binnen, nu in Oisterwijk. Onze tas staat netjes bij de ingang en die kunnen we meteen mee naar binnen nemen. De centrale verwarming in het café is niet aan, we kunnen dus onze kleren niet te drogen hangen, maar we hangen onze natte spullen toch maar op de radiator, wie weet! Terwijl onze spullen daar hangen, trekken we even een truitje aan uit de tas. Ik bestel soep en cola en zelf heb ik, zoals gebruikelijk op zulke lange tochten, een paar pannenkoeken met suiker meegebracht, dat bevalt prima en vult goed! Er zijn veel bekenden present op deze tocht, waaronder diverse leden van OLAT die de Bossche 100 al vele malen hebben gewandeld, maar er zijn ook verscheidene wandelaars die de tocht voor het eerst ondernemen.

Om ongeveer 10.00 uur mogen we weer vertrekken, nu richting Oisterwijkse vennen. Het is een prachtig bosgebied, met veel water en zelfs de paden zijn drassig. Het vereist veel 'stuurmanskunst' om hier ongeschonden door te komen.

We bereiken de zevende wagenrust op 71 km, vlakbij Boshuis 'Venkraai', alhier een welbekend café. Dan gaat het weer verder door de natte bossen en over modderige paden. We hoeven hier niet naar de pijlen te zoeken, het is allemaal heel duidelijk gemarkeerd. We passeren kasteel Nemelaer en komen daar via een zijweggetje op de oprijlaan en wandelen dan naar de toegangspoort waar onze volgende wagenrust klaarstaat. We worden getrakteerd op rijstepap met krenten. Op alle wagenrusten zijn warme dranken aanwezig: thee, koffie en soms soep. Ergens in de nacht hebben we zelfs boerenkool met worst gehad.

Bij WS'78 in Weesp

Henri Floor & Coos Verburg

www.henrifloor.myweb.nl

Op zaterdag 19 januari 2002 organiseerde WS78 een 40 km wandeltocht vanuit Weesp.

Weesp kent een rijke historie. Het grondgebied van Weesp wordt al meer dan 2000 jaar bewoond. Vooral vanwege zijn strategische ligging aan de rivier de Vecht, op de grens van Utrecht en Holland, verwierf de stad al in het jaar 1355 stadsrechten. De Vecht heeft altijd een grote rol gespeeld, eerst als transportroute en tegenwoordig vooral voor de pleziervaart. Al voor onze jaartelling werd het grondgebied van Weesp bewoond. De naam Wispe of Wesopa duikt voor het eerst op rond 1150. De plaats ligt aan de rivier de Vecht, in die tijd een belangrijke vaarroute. Weesp maakt dan deel uit van het bisdom Utrecht. Weesp heeft een grote strategische waarde en heeft daar ook flink onder te lijden. De stad wordt in 1317 definitief Hollands gebied. Daarna ontwikkelt zij zich in sneltempo tot handels- en bestuurscentrum van de streek. Graaf Willem V van Holland erkent het belang van Weesp en verleent de plaats in 1355 stadsrechten. Weesp viert dus in het jaar 2005 haar 650-jarig bestaan als stad.

De start was vanuit Hotel 'Het Hart van Weesp', gelegen aan de Heerengracht. De startaccommodatie was aan de kleine kant. Daarop besloot de voorzitter van WS78 om de wandelaars al om 8.50 uur te laten vertrekken in plaats

Nu zijn we op weg naar de derde en laatste caférust in Esch.

Als je vóór een bepaalde tijd op de caférusten aankomt mag je een extra blokje om maken van ongeveer 3 km per keer om zo op een speciale afstand van 110 km te wandelen die dan meetelt voor de Long Distance Walker. Ongeveer dertig fanatiekelingen doen dat tijdens deze tocht, en de meesten lukt dit ook.

Op de laatste binnenrust zijn we vlug klaar, na een kop koffie en een cola mogen we direct opstappen. Ik haal Jaap Visser uit Haarlem in en samen overbruggen we, al keuvelend, de laatste 16 km. Op dit gedeelte zijn nog twee wagenrusten, die we natuurlijk ook even meepikken.

We volgen nog enige graspaden langs de Essche stroom, die overigens goed te bewandelen zijn. Terwijl we langs deze stroom wandelen, jagen we een vlucht ganzen op, die er dan luid snaterend vandoor gaat. Tijdens de afgelopen nacht hebben we ook sterren en de maan gezien, maar nu wandelen we onder een steeds donker wordende hemel en het gaat harder waaien.

Om 15.30 uur stappen we de kantine van Concordia binnen. De tocht was minder zwaar dan de voorgaande twee jaren, maar het blijft toch een pittige onderbreking van de winterseries. Dit jaar waren er ook maar 3 uitvallers.

Voor mij verliepen de eerste kilometers wat stroef, maar na ongeveer 25 km ging het beter. Ik heb mijn schoenen en sokken tijdens deze tocht niet uitgehad. Alleen de scharnierpunten en mogelijke schuurplekken heb ik onderweg nog eens extra ingevet met uierzalf. Sinds de voetbalclub deze nieuwe locatie heeft, zijn de douches ook heerlijk warm.

Ook de laatste wandelaars waren voor 18.00 uur binnen, maar zij hebben in de laatste uren nog echt Bossche 100 weer over zich heen gekregen; regen en storm zoals hier meestal het geval is.

Na een colaatje en de traditionele 'Bossche Bol', die ik mee naar huis nam, namen we afscheid en beloofden een weerzien bij de volgende editie.

van om 9.00 uur. Kort na de start staken we, na een sluis in de Heerengracht, via een ophaalbrug de gracht over. Even verderop staken we de Vecht ook via een ophaalbrug over. Daarna liepen we langs een groot oud vestingwerk.

Fort Ossenmarkt

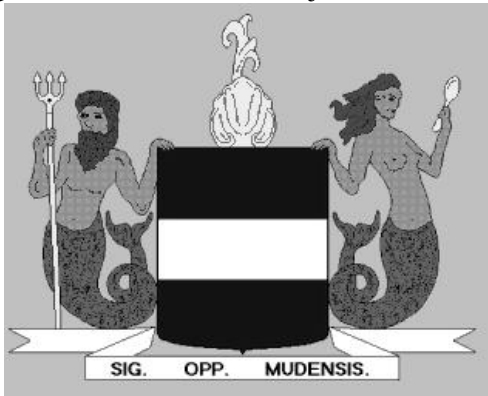
Dit vestingwerk, Fort Ossenmarkt, is één van de 42 forten van de Stelling van Amsterdam. De Stelling van Amsterdam werd in het midden van de 19e eeuw aangelegd en was onderdeel van

de Hollandse Waterlinie. De forten werden gebouwd om Amsterdam -als laatste bolwerk- over land te verdedigen. De onderlinge afstand was zó uitgemeten, dat de forten elkaar bij de landsverdediging konden ondersteunen. Toen alle forten gebouwd waren, werden ze overbodig door de uitvinding van de brisantbom. De Stelling van Amsterdam is in 1996 opgenomen op de Wereld Erfgoedlijst van de UNESCO. Bij overname van de Domeinen door de Gemeente Weesp leed het fort al aan verval. Na 5 jaar wikken en wegen kregen

Wapen van Muiden

In Naarden was op 11 km de soeppost in de Versboerderij Stadszicht. We konden hier kaas kopen, die dan door de organisatie naar de finish gebracht werd. Coos kocht een stuk geitenkaas. De topografische kaart geeft aan dat deze boerderij 30 cm onder N.A.P. ligt.

We liepen door een buitenwijk van Naarden. Langs de gemeentegrens van Bussum. Langs de voormalige Forten

bereikten we weer het natuurreservaat Naardermeer. Nu kwamen we bij een splitsing waar een pijl r.a. stond (de beschreven route) en een pijl r.d. (omleidingroute). Op dat moment liep ik niet samen met Coos. Zij liep voor mij. Ik nam de omleidingroute. Later hoorde ik van Coos dat zij de officiële beschreven route had gevolgd. De officieel beschreven route liep door en langs bosgebied langs het meer Wijde of Bovenste Blick. Dit was een uitermate drassig en modderig parkoers, waarover de wandelaars niet uitgepraat raakten. Achteraf vond ik het wel jammer dat ik niet besloten had om dat traject ook te nemen. Later bleek trouwens dat de om-

organisaties en verenigingen hier hun onderkomen. Zij hebben het fort gemaakt tot wat het nu is: een warm en gezellig tehuis voor o.a. de Historische Kring Weesp, Stichting Creatieve Vorming en de Muziekschool. Nu volgden we een tijdlang (3½ km) de Vecht. Langs de zuidkant van de Vecht lagen, bijna aaneengesloten, woonboten. Voorbij huize Fortzicht sloegen we af en volgden een rustig asfaltweggetje. We staken de spoorlijn van Bussum naar Weesp over. Voor huize Spyke Hoeve stond een kruis door een pijl naar rechts. We moesten hier over een hekwerk klimmen en dan ruim 500 meter over een zeer modderige dijk lopen, om vervolgens weer op het verlengde van de oorspronkelijke asfaltweg verder te lopen. We kwamen weer op de gasfalteerde Keverdijk uit die overging in een fietspad. Bij huize Visserij van Natuurmonumenten betraden we het natuurgebied van het Naardermeer in de gemeente Muiden. Na ruim een halve km sloegen we af, staken via een smalle brug een sloot over en dwaalden nu een tijdlang langs het Grootte Meer. Dat is een onderdeel van het natuurreservaat Naardermeer.

leiding een afkorting was. Daardoor heb ik 2 km minder gelopen.

We staken de Karnemelksloot over en liepen nu in het Hilversumse langs de Hilversumse Meent.

Het gebied waar thans de Hilversumse Meent is gevestigd, alsmede het omringende land, was eigendom van de Erfgooiers. Erfgooiers waren mannelijke afstammelingen van gerechtigde gebruikers van de gemeenschappelijke gronden in het Gooi (toen Gooiland geheten). In de loop der tijd raakten de gebruiksrechten los van de boerderijen, waarmee ze oorspronkelijk verbonden waren. Er waren toen scharende (boeren die de grond lieten beweiden) en niet-scharende erfgoeiers. Omstreeks 1900 waren er onlusten gericht tegen het bestuur van de erfgoeiers, bestaande uit de Gooise burgemeesters en slechts één erfgoeier. De Erfgoeierswet maakte hier een eind aan. (25-4-1912)

We staken de Franse Kampweg over en dwaalden nu door het fraaie landgoed Bantam. We zagen hier nog ijs op de vijvers liggen. Daarna kwamen we door de landgoederen Schaep en Burgh en Boekesteyn. Bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten verlieten we het bosgebied en even later bereikten we op 21½ km de grote rust. Deze was gelegen in partycentrum 'De Drie Dorpen' te Ankeveen.

Na een welverdiende rust vervolgden we ons pad om al na 50 meter op een graspad te lopen. Dit was het Verlengde Bergse Pad dat door de Ankeveense Polder leidt.

Van dit bijna 2 km lange pad waren de laatste 500 meters aardig drassig tot nat en modderig, maar wel mooi. We staken een asfaltweg over en volgden nu een fietspad door de Sticht Ankeveense Polder dat hier voor het merendeel uit water bestond. Ook zagen we hier nog verschillende keren ijs op het water liggen. Aan het einde sloegen we af en volgden nu het 2 km lange Googpad langs het Spiegelmeer. De kaart geeft aan dat dit meer 1,7 meter onder N.A.P. ligt.

We doorkruisten buurtschap Overmeer (gemeente Nederhorst den Berg). Opnieuw bereikten we de Vecht en liepen langs een camping. Tot aan Nigtevecht (gemeente Loenen) volgden we de Horn- en Kuijerpolder. Bij Nigtevecht staken we, met een gratis pontje, de Vecht over. Aan de wal stond een bord dat er op de pont maximaal 6 personen per keer werden overgezet. Op de pont zelf stond dat het maximum 12 personen was. Toen er 13 personen op de pont stonden, en er nog een groepje van 8 wandelaars aankwam, zei de pontbaas tegen hen: 'Kom er ook maar bij, dan kunnen we het eens uitproberen.' We kwamen gelukkig heelhuids en droog aan de overkant.

We liepen Nigtevecht uit en volgden opnieuw de Vecht. We kwamen langs een heel groot buitenverblijf met de naam Zwaanwyck. Bij boerderij Overdam was op 34½ km de fruitpost. Hier was een omleiding gemaakt. De officiële route voerde opnieuw over graswegen. Als 300 wandelaars over dit pad zouden wandelen zou het zeker

in een modderpad veranderen. Dat wilde de organisatie de wandelaars niet aandoen, omdat ze al zoveel hadden 'geleden'. Ik had echter nog wat te goed en besloot de oorspronkelijke route te volgen. Zowel de parkoersbouwer als een bestuurslid zeiden dat het door mij wel te doen was.

Deze route was echter niet (meer) gepijld. Toen ik net op die route liep, zagen 3 achterop komende wandelaars mij lopen en dachten dat het de officiële route was. Daarachter liep nog een groepje van 8 man die er ook nog achter aan kwamen. Het graspad dat we nu volgden was een deel van het Trekvogelpad. We werden door 3 personen ingehaald waarvan er 2 geen routebeschrijving raadpleegden. De derde persoon, die wel een routebeschrijving had, raakte in gesprek met de andere twee, en keek niet op de routebeschrijving. Het gevolg was dat ze alle 3 verkeerd liepen. Het pad liep hier door de Aetsveldse Polder. Over een graspad langs de bebouwde zuidkant van Weesp bereikten we het centrum van Weesp. Langs het stadhuis werd de finish bereikt. De officiële afstand bedroeg 39,915 km. Er was geen druppel regen gevallen tijdens de wandeling. We hebben nog flink wat zon gehad bij maximum temperaturen van 7°. En dit terwijl er voor de ochtend regen en in de middag buien voorspeld waren. Het was een hele mooie tocht geworden met een deelnemersaantal van 394 man. Het IVV-nummer was 11486.

**35^e Winterserie OLAT 5^e tocht
zondag 17 maart 2002**

Zaal 'De Valk'
Dorpsstraat 36 SOERENDONK ☎0495-592737

Ook 60 km start 7.00 uur finish uiterlijk 18.30 uur Startgeld OLAT-Leden €2,10
(Deze afstand telt mee voor ons clubkampioenschap met 250 punten)

Zaal open 7.00 uur, inschrijving vanaf 7.30 uur, sluiting finish 10 t/m 40 km 17.00 uur

korting OLAT-leden

<u>Afstanden:</u>	40 – 30 km	<u>start:</u> 8.00 – 09.30 uur	<u>inschrijfgeld:</u> ☐ 2,50	☐ 0,90
	20 km	9.00 – 12.30 uur	☐ 2,10	☐ 0,90
	15 – 10 km	9.00 – 12.30 uur	☐ 1,60	☐ 0,90

INSCHRIJFGELD INCLUSIEF VERZORGING BIJ WAGENRUSTEN

Verdere informatie: Marinus van Roosmalen ☎0413-475467
e-mail: MVRoosmalen@hetnet.nl

GRENSPALEN TUSSEN NEDERLAND EN BELGIE

Door: Piet Jansens

Elke wandelaar die wel eens in het zuiden van Nederland wandelt heeft ze ongetwijfeld zien staan. De grenspalen langs de Nederlands - Belgische grens. In mijn verslag over 'Wandelen langs het Grenslandpad - LAW-11' maakte ik er ook al melding van. Het eerste wat daarbij opviel, was dat elke paal is voorzien van het jaartal 1843 en een nummer. Sindsdien is de interesse over de geschiedenis van deze markante grenspalen alleen nog maar toegenomen en nu, zo'n drie jaar verder is er best wel een aardig verhaal over te maken.

Een mooie uitdaging om de gehele grens van grenspaal naar grenspaal eens langs te wandelen. Het zijn toch enkele honderden kilometers!! Geen sinecure, want de grenspalen staan niet allemaal mooi langs gebaande wegen, doch volgen (uiteraard) de grens in al zijn grilligheid. Soms op kruispunten, dan weer midden in een weiland, langs akkers en midden in het bos, vaak een snijpunt van gemeentegrenzen.

Een goede stafkaart (minimaal 1 op 50.000 en nieuwste editie) is zeker nodig, omdat ze daar op vermeld staan. En dan nog is het vaak zoeken. Wij kwamen ze tegen bij particulieren in voor- en achtertuin, soms helemaal begroeid, dan weer midden in heggen en struiken, en zelfs - totaal onzichtbaar - midden in maïsvelden.

Indien je deze 'wandeling' een keer wil maken (je bent al gauw een paar jaar bezig), neem dan het vroege voorjaar, dan is alles nog niet zo begroeid.

In Limburg is het oppassen voor een hoge waterstand van de Maas, sommige grenspalen zijn dan niet bereikbaar of staan zelfs onder water! Wil je meer informatie over deze grenspalen en de route, dan kun je bij mij terecht.

Nadat we tijdens dat wandelen langs het Grenslandpad al diverse foto's van deze grenspalen hadden gemaakt, zijn we daarna nog vele keren een stuk langs de grens gaan wandelen om nog meer van deze palen op de gevoelige plaat vast te leggen. Telkens probeerden we daarbij ook meer te weten komen over het ontstaan ervan.

Uiteraard volgt dan de intentie om alle grenspalen van Vaals tot aan de Noordzeekust langs te gaan. Er werden wat boeken aangeschaft en contacten gelegd met de schrijvers daarvan, en met andere 'grenspalenverzamelaars'. Zo ontstaat daarbij een heel eigen circuit. Iedereen wisselt de laatste gegevens met elkaar uit en alles wat er over geschreven is wordt verzameld.

De bron waaruit ik citeer over de geschiedenis van de grenspalen komt uit het boek: **'De Grens Bepaald' van Co Bieze**. Verder is het boek over de grensgeschiedenis in Zeeuws-Vlaanderen van P. Stuij erg goed en dan zijn er boeken van diverse heemkundekringen, die interessant zijn indien ze langs de grens hun 'werkterrein' hebben. En tenslotte is er nog alle informatie te vinden op Internet: html.huizen.dds.nl/~eefberns/ of via www.hejoly.demon.nl/netherlands

Een stukje geschiedenis:

Nadat **Keizer Napoleon** van Frankrijk in 1815 verslagen was, werd op het **Congres van Wenen** door een aantal landen de nieuwe grenzen in Europa vastgesteld.

Nederland kreeg een gebied toegewezen van de huidige Benelux, met Willem I als soevereine vorst. Hiermee werden de 17 Provinciën uit de zestiende eeuw grotendeels herenigd. De Belgen voelden zich evenwel erg achtergesteld en de samenwerking werd in de loop der jaren steeds slechter, waardoor 'het Zuiden' in 1830 in opstand kwam, wat uiteindelijk resulteerde in een afscheiding van de 'Noordelijke Nederlanden'.

Pas in 1839 werd onder internationale druk de onafhankelijkheid van België en de loop van de grens in het **Tractaat van Londen** vastgesteld. Toch duurde het nog

ruim drie jaar voordat de beide koninkrijken het eens werden over de uiteindelijke grensscheiding. Op **8 augustus 1843** werd in een overeenkomst 'Het Reglement voor het plaatsen van Grenspalen' vastgesteld. Verder werd in een 'Beschrijvend Proces Verbaal' de gehele grens nauwkeurig beschreven van grenspaal naar grenspaal, waarbij in een openbare aanbesteding de keuze viel op de aankoop van 388 gietijzeren grenspalen voor het bedrag van f 27,03 (€ 12,26) per stuk (inclusief plaatsen!). Tenslotte werden er nog honderden arduinen (hardsteen) palen aangeschaft die tussen de gietijzeren palen als tussenmarkering geplaatst zouden worden.

De grenspalen:

Omdat de stenen grenspalen niet genummerd zijn en - op enkele na - geen bijzondere kenmerken hebben, wat b.v. wel het geval is met de grensstenen tussen Nederland en Duitsland, gaan we er hier niet verder op in.

Om de grens in het veld duidelijk te markeren hebben de gietijzeren grenspalen een formidabele afmeting, namelijk 2,47 meter hoog. Het achtkantige onderstuk is 1 meter lang, waarvan bij plaatsing 60 cm onder de grond kwam. Dit onderstuk werd ook nog eens in een bakstenen fundering gezet (tegenwoordig in beton gegoten). De opstaande kegel is 1,30 meter hoog en daar bovenop staat een gestileerde dennenappel van 17 cm. Op de grenspaal staan de wapens van België en Nederland die naar het eigen land gericht staan. Verder het jaartal van 1843 en een volgnummer. Van origine heeft de grenspaal een grijze kleur, terwijl het volgnummer, het jaartal en de beide wapens

zwart geschilderd zijn. Een grenspaal heeft het gewicht van 372 kg.

Tegenwoordig is soms ook de 'dennenappel' zwart en vaak ook het achtkantige onderstuk. In de afgelopen 160 jaar zijn de grenspalen natuurlijk wel eens opnieuw geschilderd, en je ziet dan ook verschillende nuances grijs tot aan wit en zilverkleurig toe. In het jaar 1843 zijn er uiteindelijk zo'n 388 grenspalen geplaatst met nummer 1 t/m 365. Op de Vaalserberg bij het Drielandenpunt staat Grenspaal N° 1 en in Zeeuws-Vlaanderen, vlak aan de Noordzeekust, werd Grenspaal N° 365 geplaatst. Men is op het aantal van 388 gekomen omdat er zowel ten zuiden en ten noorden van Maastricht aan de rivier de Maas (aan beide zijden) grenspalen zijn geplaatst met hetzelfde nummer. De Maas is daar namelijk voor een groot gedeelte een grensrivier. Er zijn dan ook 23 grenspalen met een dubbel nummer.

In de loop der jaren zijn er nog grenspalen bijgeplaatst. Door bedijking van de vaargeul Het Zwin (bij Cadzand) werd de grens daar opnieuw bepaald en er werden nog een aantal grenspalen bijgeplaatst met de nummers 366 t/m 369 met het jaartal 1869 erop. Grenspaal N° 369 staat nu op het Noordzeestrand en heeft veel te lijden van de weersomstandigheden. De laatste berichten zijn dat deze nu verplaatst is. Verder heeft grenspaal 364 er vanwege een grensgeschil twee 'broertjes' bij gekregen: de zogenaamde 'drieling van Retranchement'.

Bij de inpoldering van een stuk van Het verdronken land van Saeftinge, waardoor de Hertogin Hedwig Polder ontstond, zijn ook een drietal grenspalen geplaatst met de nummers 269a, 269b en 269c. Deze dragen het jaartal 1905.

Ook verdwijnen er grenspalen. De eerste die verdween was Grenspaal N° 246 bij Huijbergen (N-Br), die in het jaar 1904 onder de grond terecht kwam bij een wegverbreding.

Door het verbreden van de Maas is Grenspaal N° 48 bij Lanaye (B) aan de westoever van de rivier verdwenen. Evenzo gebeurde dit in Zeeuws-Vlaanderen bij het verbreden van het kanaal bij Sas van Gent, waardoor de Grenspalen N° 309 en 310 weggehaald zijn.

Opgeteld staan er nu in het jaar 2001 - voor zover wij hebben kunnen nagaan - langs de Nederlands-Belgische grens dus zo'n 397 grenspalen: 1 t/m 369 = 369 + 23 met dubbel nummer + 3 in de Hertogin Hedwig Polder + 2 extra met nummer 364 + 1 met nummer 268a + 1 met nummer 307a, minus de 2 grenspalen 48 -oostoever Maas- en nummer 246.

Maandag 19 februari 2001

Een wandeling langs de grens van Vaals naar Eperheide

Vanuit ons vakantiehuisje in Eperheide nemen we de bus naar Vaals. Dat gaat in de winter niet rechtstreeks, doch via Gulpen waar we moeten overstappen. Om halfelf gaan we via het centrum van Vaals en volgen de markeringen van het Krijtlandpad, een rondwandeling door Zuid-Limburg, steil omhoog de Vaalserberg op naar

het drielandpunt. Bij Grenspaal N° 1 begint ons eigenlijke werk: het op de foto vastleggen van alle grenspalen langs de Nederlands- Belgische grens. Wij (**Janny, Piet en hond Castor**) volgen na een koffiepauze nog een stukje Krijtlandpadroute door het bos langs Gp N° 2 naar Gp N° 3 aan de weg van Vaals naar

En net als je denkt dat, door het wegvallen van de grenzen in Europa, er geen grenspalen meer nodig zijn, is er weer een opleving te zien in het markeren van de grens. Vooral in de provincie Zeeland is men druk doende om alle grenspalen te inventariseren, op te knappen en er zelfs nieuwe bij te plaatsen! Zodoende zijn er in april 2000 bij het Schelde-Rijnkanaal de Grenspalen 268 en 269 een stuk verplaatst en is er een nieuwe Grenspaal N° 268a, met het jaartal 2000, bijgekomen. Verder is bij de grensovergang van de N-253, vlakbij Zelzate (B) een nieuwe grenspaal geplaatst met het nummer 307a ook met het jaartal 2000. Tenslotte zijn in hetzelfde jaar bij Sas van Gent de grenspalen 309 en 310 weer teruggezet in de buurt van hun oorspronkelijke plaats.

In Noord-Brabant zit men ook niet stil. De grenspalen worden daar opnieuw geschilderd en waar nodig gerepareerd. Grenspaal N° 265 is, na 6 jaar in het Depot Berendrecht te hebben gelegen, op 25 september 2000 teruggeplaatst. Puur toevallig waren we juist op die dag daar aanwezig!

Er zijn ook plannen om Grenspaal N° 246 weer op zijn oude plaats terug te zetten.

Gemmenich. Die laatste staat hoog in het talud en ik moet door een heg kruipen om een foto te kunnen nemen. Piet bemerkt tot zijn grote schrik dat de extra fotorolletjes niet meegegaan zijn in de rugzak en dat uitgerekend nu het rolletje in de camera vol is. Wat te doen? Een voorbijganger kan ons melden dat er wel een boekenwinkel in Gemmenich open is die ook fotorolletjes verkoopt. Denkt ie! Dat is 2 km extra wandelen, en vandaar ook naar Gp N° 4, terwijl het rechtstreeks maar 800 m is. Maar ja, dat komt ervan als je niet oplet. Gelukkig is de winkel open en we kunnen verder met foto's maken. De Grenspalen 4 en 5 staan in het Schimperbosch, evenals Gp N° 6, die echter door de vele bospadjes moeilijk te vinden is. Uiteindelijk vinden we hem, verscholen achter een dikke boom en overwoekerd door klimop.

Terwijl de laatste koffie opgedronken wordt en de broodjes opgegeten, merken we op dat het wandelen in het Zuidlimburgse landschap toch niet zo gemakkelijk is. Het is constant klimmen en dalen, een vermoeiende bezigheid. Daardoor zijn ook de afstanden moeilijk te schatten, het is altijd meer dan op vlakke wegen. De bospaden zijn rond deze tijd van het jaar een en al blubber en de weilanden erg drassig. In het maken van foto's, en het heen-en-weer lopen om de grenspalen te vinden, gaat aardig wat tijd zitten, en een tijdschema is niet te maken.

Met de stafkaart in de hand volgen we de kortste route naar Gp N° 7, maar toch weer een paar kilometer verderop. Vlak bij het gehucht Cottessen zien we de grenspaal in een weiland staan, diep beneden ons aan de

Cottesserbeek. Door het natte weiland gaan we er op af, maken een foto en verlaten het weiland aan de andere kant. Aan de Belgische kant is een spiksplinternieuw golfcomplex gebouwd, maar wij houden de Nederlandse zijde aan. We komen bij het riviertje De Geul, waar aan de oostelijke kant Gp N° 8 staat. Vreemd is dat mijn stafkaart op deze plek Gp. 8a aangeeft, wat dus niet klopt. Eerst moeten we evenwel de Cottesserbeek nog oversteken, die hier het pad overspoeld heeft, met enige moeite lukt het. Aan de overkant van de Geul staat Gp N° 9 die ik met de telezoom naar me toe kan halen.

Een stukje verderop is een bruggetje over de rivier, en dwars door de weilanden steken we door naar Gp N° 10. Dat is het mooie in Limburg, je mag hier overal door de weilanden lopen als je maar van stegelke naar stegelke loopt. Dat zijn van die ijzeren draaihekjes, waar de mens wel maar een dier niet door kan, en vaak verbindingen zijn van wandelwegen. Castor gaat er gewoon onderdoor. De grenspaal staat in een houtwal tussen het prikkeldraad, dus even oppassen. Het is al flink wat later geworden,

doch de route naar onze vakantiewoning voert nog langs een aantal gp'n.

Smalle paadjes door de weilanden brengen ons in Sippenaeken (B) waar op een kruising naar Kuttingen, Gp N° 11 midden in een heg staat. Ook hier moet ik door de heg kruipen om het nummer vast te kunnen leggen. Dan over een asfaltweg (!) naar Gp N° 12 vlak bij Kasteel Beusdal. De paal staat netjes tegen een grote dikke eik, op een verhoging met er boven een kruisbeeld, zoals je die

veel tegenkomt in dit gebied. Op elke kruising in Limburg staat wel een wegwijk of een kleine kapel. Gp N° 13 staat iets verderop in de voortuin van Boerderij Ziersdal. Langs de boerderij gaan we een modderpad op en steken door een weiland naar het Bovenste Bosch, - een oud bos waar veel mergel werd

gegraven en ook veel vuurstenen voorkomen -. De Grenspalen N° 14 en 15 staan vlak bij elkaar aan de rand van het bos, maar de volgende grenspaal staat weer zo'n 2 km verderop in het Onderste Bosch. Gp N° 16 is voor vandaag de laatste die we aandoen en we hebben zeker ruim 20 km gewandeld. Het is al tegen zessen als we bij 'onze' boerderij arriveren en we vinden dat we best een Friese borrel met Limburgse vlaai verdiend hebben.

Wordt vervolgd.

Wandelkalender

Zondag 10 maart Nijmegen: Vennentocht Afstanden: 30-25-20-15-10-5 km Start: Hatertseweg 755, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 024-3447863	Zondag 10 maart Merselo-Venray: De Natuurvrienden Afstanden: 30-20-10-5 km Start: Grootdorp 40, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0478-586556	Zondag 10 maart Heeswijk: openingstocht NBWB Afstanden: 20-15-10-5 km Start: Hoofdstraat 70, vanaf 9.00 uur Info: ☎ 0413-293010
Zaterdag 16 maart Maarn: WS'78 winterserie Afstand: 40 km Start: Trompplein 5. Om 09.00 uur Info: ☎ 023-5360310	Zaterdag/zondag 16/17 maart Bergen op Zoom: Gertrudistocht Afstanden: 40-25-15-10-5 km Start: Ringersweg 14, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0164-614084	Zondag 17 maart Soerendonk: OLAT-winterserie Afstanden: 60-40-30-20-15-10 km Start: 60km 7.00u; 40-30 8.00u; rest 9.00 uur Info: ☎ 0413-475467
Zondag 17 maart Waalwijk: winterserie Afstanden: 25-20-15-10-5 km Start: St. Crispijnplein 83, vanaf 9.00 uur Info: ☎ 0416335140	Dinsdag 19 maart Nuenen: Nieuwe gids Hertog Hendrikpad Afstand: max 20 km Start: Park, Het Klooster. 10.00 uur Info: ☎ 0495-450325	Woensdag 20 maart Riethoven: De Grenslopers Afstanden: 18-11-7 km Start: Sebille, Dorpstraat van 9.00 tot 15.00 u Info: ☎ 0497-542452
Zaterdag 23 maart Oudenbosch: Rondje Oudenbosch Afstanden: 40-25-15-8 km Start: Albanoweg 5. Vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0165-313588	Zaterdag/zondag 23/24 maart Groesbeek: Int. Bosbesjestocht Afstanden: 40-25-20-15-10-5 km Start: 40 km om 7.00 uur, Bredeweg 71 Info: ☎ 024-3974585	Zondag 24 maart Weert: lentetocht av Weert Afstanden: 30-20-10 km Start: Voorhoeveweg 2, vanaf 9.00 uur Info: ☎ 0495-535280

Zondag 24 maart Nederweert-Eind: Het Kruis Afstanden: 30-25-15-10 km Start: Past. Maesplein 1, vanaf 8.00 uur ☎ 0495-625640	Zondag 31 maart Valkenswaard: Paastocht Afstanden: 30-20-15-10 km Start: Reisvennenstraat 34, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 040-2041919	Maandag 1 april Malden: Rosamars Afstanden: 40-30-20-15-10-5 km Start: Veldsingel 'Veldschuur', vanaf 8.00 uur Info: ☎ 024-3442696
Maandag 1 maart Asten: Paastocht OLAT Afstanden: 40-30-20-15-10 km Start: Markt 12, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0413-475467	Zaterdag en zondag 6 en 7 april Drunen: 35° Fellenoordtocht Afstanden: 40-30-20-15-10-5 km Start: Eindstraat 51, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0416-335140	Zondag 7 april Duizel: wsv De Ramblers Afstanden: 40-30-20-15-7 km Start: De Donksbergen, vanaf 8.00 uur Info: ☎ 0497-516312

Wij nodigen u speciaal uit om deel te nemen aan onderstaande OLAT -wandeltocht op:

Paasmaandag 1 april
25^E ASTENSE PAASTOCHT
Café-zaal 'Jan van Hoek'
Markt 12 ASTEN ☎ 0493-692123

			KORTING OLAT LEDEN
Afstanden: 40 – 30 km	8.00 – 09.30 uur	€2.50	€0.90
20 km	9.00 – 12.30 uur	€2.10	€0.90
10 – 15 km	9.00 – 12.30 uur	€1.60	€0.90

Ook hier de bekende 50% korting voor kinderen tot en met 12 jaar
INSCHRIJFGELD INCLUSIEF VERZORGING BIJ WAGENRUSTEN

Verdere informatie: Marinus van Roosmalen ☎0413-475467
e-mail: MVRoosmalen@hetnet.nl

EN OOK

WENSEN WIJ U EEN PRETTIGE WANDELING BIJ ONDERSTAANDE OLAT-TOCHTEN:

op ons programma:

zondag 17 maart winterserietocht
Zaal 'De Valk' Soerendonk
60-40-30-20-15-10 km

2e paasdag 1 april, 25e PAASTOCHT
Café-zaal 'Jan van Hoek'
40-30-20-15-10 km

Zaterdag 20 april, clubreis GR 572
Long Champ – Trois Ponts
(nu inschrijven voor deze tocht)

OLAT 35 jaar OLAT
OP 18 – 19 MEI 2002 Pinksterweekend
viert OLAT haar 35 jarig bestaan met jubileumafstanden van
<u>175 km</u> start te St. Oedenrode 18 mei 9.00 uur
<u>110 km - 80 km</u> start te Eersel 18 mei 19.00uur, resp. 22.00 uur
<u>40 – 20 – 10 km</u> 19 mei start te Eersel 40 – 20 km 7.00 tot 10.00 uur 10 km 9.30 – 12.00 uur vraag ons inschrijfformulier: ☎0499-473767 of ☎0413-475467